

Upravišništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

NARODNA KASNA KASNOJ. 40.
za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje Kocenova ul. 2. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

Prevrtni načrti Hohenzollerncev

Akcija bivšega nemškega prestolonaslednika za obnovo
monarhije v Nemčiji

Berlin, 12. oktobra. g. V svoji večerni iz-
daji objavlja »Vorwärts« pod naslovom
»Prevrtni načrti prestolonaslednika« ve-
leizdajniške načrte za zopetno obnovo mo-
narhije, ki so vzbudili v političnih krogih
največjo pozornost.

»Vorwärts« zatrjuje, da je bivši prestolo-
naslednik začel v zadnjem času živahno de-
lati na to, da bi najprej postal državni
upravitelj, kasneje pa bi obnovil monarhijo.
Bivši prestolonaslednik razvija za svoje na-
črte povsod živahno propagando, ne da bi
si prej zagotovil molččnost svojih zaupni-
kov.

Z dokazi lahko podpremo, nadaljuje
»Vorwärts«, da je bivši prestolonaslednik
izjavil, da Papen, Schleicher, Hindenburg
in sam dobro vedo, kaj hočejo, in da so
si vsem edini. V primerem trenutku naj
bi Hindenburg bivšega prestolonaslednika
imenoval za državnega upravitelja, ki bi se
predvsem opiral na vojaštvo, na policijo, ki
bi podrejena državni upravi in 400.000 pri-
stavev Stahelhelma. Deveti november 1918
se ne bo nikoli več obnovil. Snovatelji teh
načrtov so trdno odločeni, da se bodo za-
nje borili do konca, in če treba, žrtvovali
tudi življenje. Bivši bavarski prestolona-
slednik Rupprecht je spoznaven z njim in
bo istega dne, ko bo bivši prestolonasled-
nik prevzel vladno, stopil na čelo podunav-
skega kraljestva.

»Vorwärts« trdi, da lahko dokaže, da se
je bivši prestolonaslednik ponovno izrazil
v tem smislu. Ker ne more verjeti, da bi
mogel biti Hindenburg za tak načrt, po-
stavlja kancelarju Papenu in ministroma
Schleicherju ter Gaylu ta-le vprašanja:

1. Ali so vam načrti bivšega prestolona-
slednika znani in kaj mislite o njih?
2. Ali se zavedate, da pomeni prestolo-
naslednikovo početje ogrožanje varnosti
države in ali mislite iz tega izvajati zaka-
nite posledice.
3. Ali bo državni tožilec izpolnil svojo
dolžnost?

V London bo pozvan tudi Neurath?

Nemška bojazen zaradi možnosti sporazuma Francije in Anglije o
skupnem nastopu proti Nemčiji

Pariz, 11. oktobra d. Večraj je angleški
poslanik Tyrell ponovno posetil minist-
skega predsednika Herriota. Državnika sta
predvsem razpravljala o potovanju Herri-
ota v London. Herriot bo odpotoval v Lon-
don jutri, v četrtek pa se bo sestal s pre-
sednikom angleške vlade Macdonaldom in
angleškim zunanjim ministrom Johnom Si-
monom, nakar se bo v soboto vrnil v Pa-
riz. Povabilo angleške vlade Herriotu, naj
pride v London, in negla odločitev Herri-
ota, da se mu odzove, se odmevata v ofi-
cijskih pariskih krogih kot dokaz franco-
sko-angleškega soglasja in kot posledica
pogodbe o medsebojnem zaupanju, ki sta
jo sklenili obe zahodni evropski velesili v
Lausanni. V istih krogih poudarjajo, da
po francoskem naziranj ne bo šlo pri raz-
govoru med Herriotom in Macdonaldom in
Londonu za priprave konference velesil,
temveč samo za izmenjavo naziranj o
nemških militarističnih zahtevah.

Pariz, 11. oktobra d. »Matine« je obja-
vil vest, ki se je razširila v angleških kro-
gih, da je Macdonald sklenil povabiti v
London po sestanku s francoskim premi-
erjem Herriotom tudi nemškega zunanj-
ega ministra in se končno sestati tudi z
italijanskim poslanikom Grandijem v Lon-
donu.

Berlin, 11. oktobra AA. Tu še ne vedo

Sestanek Titulesca s Herriotom

Novi rumunski zunanji minister o ojačenju rumunskih odnošajev do
Francije

Pariz, 11. oktobra AA. Havaš poroča iz
Bukarešte, da pričakujejo politični krogi
Titulescov povratek z veliko nestrpnostjo.
Predsednik ministrskega sveta Vajda Vo-
jevod je namreč izjavil, da vztraja pri
svoji dosedajni smeri zunanje politike in
da bo v tem smislu nadaljeval pogajanja s
Sovjetsko Rusijo za zaključitev pogode-
be o nenapadanju. Če bo na drugi strani
tudi Titulescu ostal pri svojih sklopih, bo
moral Vojvod podati ostavko ali pa pre-
pričati Titulesca o potrebi in koristnosti
vladne politike napram Rusiji. Politični
krogi sodijo, da bo padla odločitev o tej
vprašanju na skupnem sestanku med Vaj-
do Vojevodom in Titulescom pred kraljem,
ki bo še ta teden.

Pariz, 11. oktobra AA. Predsednik fran-
coske vlade Herriot je danes sprejel Ti-
tulesca, ki potuje preko Pariza v Rumu-
nijo. Razgovor med Herriotom in Ti-
tulescom je trajal nad poldrugo uro. Ko so
ga novinarji ob odhodu z Orsayskega na-
brežja obkolili, je Titulescu izjavil: »Vsi
poznate moje veliko prijateljstvo do Fran-
cije. Moje sodelovanje na čelu rumunske-
ga zunanjega ministrstva bi vezi, ki zdru-
žujejo obe državi, še bolj učvrstilo. V Bu-
karešto odpotujem jutri zvečer in upam,
da bom jutri popoldne imel priliko ponov-
no govoriti s Herriotom.«

Pariz, 11. oktobra s. Titulescu je novi-
narjem potrdil, da je sprejel ponudbo svoje
vlade, naj prevzame zunanje politične po-
sele v Rumuniji. O njegovem razgovoru s
Herriotom ni bil izdan komuniké, vendar
pa zatrjujejo v političnih krogih, da sta
se oba državnika v glavnem razgovarjala
o pogajanjih za zaključitev rumunsko-ru-
ske pogodbe o nenapadanju. Titulescu je
francoskemu ministrskemu predsedniku iz-

List zaključuje svoja izvajanja z ugo-
tovitvijo, da so vsi prestolonaslednikovi na-
črti vseizdajniškega značaja.

V ostalem se je monarhistična propa-
ganda v Nemčiji tudi ne glede na današnja
razkritja v zadnjem času zelo razmahnila.
Člani državne vlade nastopajo pri vseh
»ogoočih« javnih prilikah skupno s hohenzol-
lernskimi principi. Tudi državna vlada ne
prikriva z ničemer, da je monarhistično
usmerjena. Papen in Gayt sta se ponovno
javno izrekli za monarhijo. Prav tako je
tudi tajni svetnik Hugenberg, vodja nem-
ške nacionalne stranke, izjavil pred dnevi
v svojem propagandnem govoru, da je ob-
nova monarhije v Nemčiji zadnji cilj nem-
ške, nacionalne ljudske stranke.

V zadnjih mesecih je bila celo ustanov-
ljena nova stranka, in sicer nemško-social-
na stranka monarhistov, ki je pričela prav-
kar v Vratislavi izdajati lastno tedensko
glasilo z naslovom »Sansoucie«. V politič-
nih krogih niti najmanj ne dvomijo, da je to
monarhistično tedensko glasilo za vse
stanove Nemčije oziroma glasilo prvih ak-
tivnih monarhistov, kakor se v podnaslo-
vu imenuje samo, financirano iz Duorna.
Na drugi strani je notranji minister Gayl
na vprašanje inozemskih novinarjev nedav-
no odgovoril, da obnova monarhije v Nem-
čiji ni pereča. Vsekakor je resnično dej-
stvo, da državna vlada monarhistični pro-
pagandi ne dela nobenih ovir, temveč jo
celo na vseh koncih in krajih podpira.

Bivši vodja krajevne skupine narodne so-
cialistične stranke Ernest Wilde je te dni
objavil v »Potsdamer Tageszeitung« javen
poviz bivšemu prestolonasledniku, naj na-
pne vse sile, da poravnata bratski spor med
obema taboroma, narodnimi socialisti in
»Stahelhelme«.

Berlin, 11. oktobra AA. Vladni krogi iz-
javljajo, da so vesti, da bi predsednik nem-
ške republike in predsednik vlade sodelo-
vala pri kakšnih načrtih za obnovo monar-
hije, brez vsake podlage.

nčesar o tem, da bi Macdonald hotel po-
vabiti nemškega zunanjega ministra Neu-
ratha v London.

Malo je tudi verjetno, da bo Neurath
odpotoval v Zenevo in se odzval v seda-
njih političnih okoliščinah Hendersonove-
mu povabilu.

Vest o novem stanku Herriota in Mac-
donalda so v Berlinu sprejeli z nezado-
voljstvom. Nemški politični krogi se boje,
da bo na tem sestanku prišlo do spora-
zuma med Anglijo in Francijo o skupnem
nastopu proti Nemčiji na konferenci petih
držav.

Nemško časopisje napoveduje, da bo
nemška vlada v naprej odklonila franco-
ski konstruktivni načrt o razoročitvi, če
obenem ne bo Nemčiji priznana pravica
primerne oborožitve in če bi Nemčija mo-
rala pristati na svoje sedanje vzhodne me-
je.

London, 11. oktobra AA. V oficijelnih
krogih izjavljajo, da bo angleška vlada na
podlagi posvetovalnega pakta, h kateremu
je pristopila tudi Nemčija, obvestila ber-
linsko vlado o svojih razgovorih s Herrio-
tom. Na sestanku med Herriotom in Mac-
donaldom bo na dnevnem redu le vpraš-
nje razoročitvenega načrta, ki ga sedaj se-
stavlja francoska vlada.

Razprtije med boljševiki

Moskva, 11. oktobra AA. Tas sporoča:
Predsedstvo osrednje nadzorne Komisije
komunistične stranke v Sovjetski Rusiji je
na svojih sejah 9. in 10. t. m. izključilo iz
stranke 20 oseb, same člane in pristaje pro-
tivrevolucionarne skupine pod vodstvom Ri-
jutina, ki je bil že prej izključen iz stranke.
Ta skupina je hotela ustanoviti tajno me-
ščansko organizacijo, katere namen je bil
obnoviti v Sovjetski Rusiji kapitalizem s
pomočjo kulakov. Med izključenimi člani
sta tudi Zinovjev in Kamenjev, bivša orga-
nizatorja protikomunistične sovjetske stranke,
ki sta bila že enkrat izključena, pa so ju
na 9. kongresu komunistične stranke
zopet sprejeli v stranko, ker sta izjavila,
da popolnoma »podvržeta svojo voljo in
svoje nazore volji in nazorom stranke«.

Krvavi spopadi angleške policije z brezposelnimi

Belfast, 11. oktobra AA. Policija je stre-
ljala v brezposelne, ki so hoteli kljub pre-
povedi oditi v strnjene vrstah v mestno
zavišnice in zahtevati prenočišče. Več
brezposelnih je bilo ranjenih. Razburjenje
med prebivalstvom je silno veliko.

Gömbös PRED PARLAMENTOM

Deklaracija nove madžarske vlade — Revizija mirovni-
h pogodb, enakopravnost v oboroževanju in tesno sodelovanje z Italijo so os-
novne smernice njegove zunanje politike

Budimpešta, 11. oktobra. rč. Danes se je
nova madžarska vlada predstavila poslanski
zbornici. Za sejo je vladalo izredno zama-
nje. Ne smo vsi prostori za publiko, marveč
tudi vse diplomatske in novinarske lože so
bile nabito polne. Navzoč je bil tudi jugoslo-
venski poslanik g. Jovan Dučić. Ministrski
predsednik Gömbös je v dvehurnem govoru
razvil program svoje vlade in podčrtal smer-
nice svoje zunanje in notranje ter zlasti tu-
di gospodarske politike. Pozornost je v di-
plomatskih krogih vzbudil zlasti oni del
Gömbösvega govora, v katerem se je od-
krito izjavil za revizijo mirovni-
h pogodb in se pridružil nemškemu stališču, zahtevajoč,
da se tuda Madžarski prizna pravica do ne-
omejenega oboroževanja.

Gömbös je govoril je napravil vsestransko
globok vtis. Niti najradikalnejši opozicij-
onci, socialni demokratje, ga niso motili. Le,
ko se je Gömbös pojavil v dvorani, so ga
socialisti pozdravili z vzkliki: »Kaj je s tajno
glasovalno pravico?«

Program Gömbösve vlade

Gömbös je v uvodu svojega govora obrav-
naval svetovne probleme. Kot glavni vzrok
sedanje

svetovne gospodarske krize

je označil svetovno vojno, kot drugi vzrok
pa politiko gospodarske zapore po vseh dr-
žavah. Naglasil je, da mora taka politika od
vsega početka pokopati

panevropsko misel

čepav on sam tudi brez te okoliščine ni
pristal vseevropskega ideala.

Gömbös je nato prešel na

vprašanje revizije trianenske in ostalih

mirovni- h pogodb

Izjavil je, da je revizija teh pogodb prav
tako važen faktor za obnovo normalne cir-
kulacije krvi v državnem evropskem orga-
nizmu in zahteval, naj one države, ki so po-
pisale trianonsko pogodbo in so še pripo-
znale njene napake, storijo korak dalje in
pristanejo na revizijo te pogodbe.

Novo vprašanje za Madžarsko je

vprašanje enakopravnosti v oboroževanju

Madžarska nima namena, da bi se oboro-
ževala. Tudi ne zahteva orožja, če se razoro-
žijo njeni sosede. Madžarska pa se bo veka-
kor morala oborožiti, ker ni pričakovati, da
bodo druge države znižale svoje oborožene
sile. Madžarska pa se ne namerava oborožiti
zaradi tega, da bi z orožjem izvajala svoje
politične cilje, nego zaradi svoje varnosti.

Sodelovanje s podunavskimi državami

je v interesu vseh držav ob Dunavu. Moja
vlada, je izjavil ministrski predsednik, bo
gojila prijateljske odnose napram Italiji in
Poljski, dobre odnose do Nemčije in Avstrije
in si bo prizadevala živeti v miru in spora-
zumu tudi z vsemi sosednimi državami.

Po teh deklaracijah zunanje-političnega
značaja, za katere so mu tako v zbornici
kakor na tribunah, aplavdirali, je Gömbös
prešel k drugemu delu svojega govora

o notranjopolitičnih problemih

Kot glavno podporo madžarske države je
Gömbös zaznamoval guvernerja. Naglasil
pa je obenem, da je mogoče na madžar-
skih tleh vladati le s pomočjo parlamenta.
Poudarjal je princip tolerančnosti in izja-
vil, da je reviziral svoje prejšnje mnenje
o židih. Vse žide, ki prebivajo v madžarski
domovini, smatra kot brata, ki jih veže
enaka usoda z ostalim delom madžarske-
ga ljudstva. Židje, je dejal, so v času svo-
tovne vojne doprinesli velike dokaze svo-
jega junaštva, po vojni pa so se poštvo-
valno in s samozatajevanjem zavzemali za
nacionalno stvar. Govorec

o problemih narodnih manjšin

je Gömbös izjavil: Napram manjšinam, ki
jih je na Madžarskem le neznatno število,
bo madžarska vlada uveljavila svojo tiso-
letno tradicijo tolerančne politike.

Gömbösu so zlasti desničarski poslanci,

pa tudi levčarji, ploskali, ko je zagotovil,
da bo vlada čuvala javno svobodo, da

ne bo stremel ro diktaturi

in da vlada ne bo skušala s taktičnimi triki
ojačiti svoje oblasti, marveč bo branila sa-
mo sebe v svobodnem tekmovanju na pa-
lamentarnih tleh. Napovedala pa bo ogor-
beno borbo proti vsem, ki bodo kakorkoli
nastopili proti nacionalnim interesom ali
skušali ovirati delo za nacionalno stvar.
Ko je napovedal

uvredbo tajne glasovalne pravice

so mu ploskali celo socialni demokratje.

Tretji del Gömbösvega govora se je na- našal na

narodno-gospodarska vprašanja

Ministrski predsednik je v tem delu svo-
jega govora v glavnem ponovil že objavl-
jeni gospodarski program vlade. Napove-
dal je predvsem znižanje obrestne mere
pri bankah, olajšanje finančnih obveznosti
malih posestnikov in drugih slojev. Kot
glavno gospodarsko nalogo vlade pa je
omelil skrb za razvoj privatnega gospo-
darstva. Svoj govor je zaključil z beseda-
mi, da bo, čeprav se zaveda, da je pot
trnjeva, vztrajal v službi za dobro naroda
in domovine.

Krščanski socialci nezadovoljni

Nato je sledila debata. Kot prvi je nasto-
pil voditelj krščansko-nacionalno gospo-
darske stranke Adalbert Turry, čegar izja-
vanjem so sledili z veliko napetostjo. Za-
nimanje je bilo toliko večje, ker je kr-
ščansko nacionalna gospodarska stranka

10 let sodelovala v koaliciji z unionistično
stranko, a je v zadnjih mesecih to sode-
lovanje opustila. Turry je izjavil, da bo nje-
gova stranka napram vladi in njenemu de-
lu dobrohotno nevtralna. Glede govora mi-
nistrskega predsednika o vladnem progra-
mu nima ničesar reči, pač pa mu mora
očitati stvari, ki niso bile v njegovem
govoru. Kar je najbolj pogrešal v tem go-
voru, je to, da ni bilo niti besede o kr-
ščanski socialni misli.

Pri tem je Turry posebej naglasil besede
o krščanski. Njegova stranka vztraja na
legitimističnem stališču in glede vpraša-
nja vladavine obstoja zanjo ena sama
možnost, da se namreč ohrani kontinuiteta
madžarske državne oblike. Edino tako bo
mogoče, da bo obvarovan sveti simbol ma-
đarske kraljevske krone.

Zastopnik stranke nezavisnih malih po-
sestnikov Gaston Gal je izjavil, da ni
prav nič pogrešal v govoru ministrskega
predsednika besede o krščanstvu, ker
zavzemajo mali posestniki stališče, da
spada vera v cerkev, ne pa v politiko. V
ostalem delu svojega govora je ostro na-
padal program vlade. Debata ob uri, ko to
poročamo še traja.

Gömbös razgovor z našim poslanikom

Budimpešta, 11. oktobra d. V kulorjih
madžarskega parlamenta je prišlo danes
do zanimivega in značilnega dogodka. Ko
je ministrski predsednik Gömbös zaključil
svoj govor in odšel na hodnike, so ga ob-
kolili poslanci, novinarji in fotoreporterji.
Na hodniku sta bila tudi jugoslovanski po-
sianik Jovan Dučić in jugoslovanski ti-

Hitlerjevci proti nemškim nacionalcem

Prepoved narodno-socialističnega shoda v Berlinu

Berlin, 11. oktobar. d. Jutri bi se mora-
lo v Sportni palači vršiti veliko manifesta-
cijsko zborovanje narodnih socialistov, na
katerem bi morala nastopiti kot glavna go-
vornika Göbbels in predsednik pruskega
zborna Kerrl. Ravnatelj policijske uprave
je zborovanje nenaodoma prepovedal,
češ, da bo gotovo prišlo tudi na tej skup-
ščini do novih izgradov, ki bi jih morde
izvali celo pristajali narodne socialistične
stranke sami. Policijska prepoved je v
resnici samo posledica agitacije, ki jo na-
rodni socialisti v zadnjem času razvijajo
posebno proti nemškim nacionalcem, ed-
ni stranki, na katero se sedanje Papenova
vlada lahko opira. Narodni socialisti so
pretekli dni na več krajih razbili shode
nemških nacionalcev.

Braunschweig, 11. oktobra. AA. Tu je
bil socialistični shod, na katerem si je biv-

Pravda o ustavnosti pru- skega komisarijata

Leipzig, 11. oktobra. d. Večraj se je pred
vrhovnim državnim sodiščem pod vo-
dstvom dr. Bumkeja pričela razprava o tož-
bi bivše pruske vlade proti Papenu zaradi
razpusta deželnega zbora in proglavitve
komisarijata v Prusiji. Državno vlado je
zastopal ministerijalni direktor dr. Gott-
heimer, ki je pred sodnik izjavil, da je bila
bivša pruska vlada pod vodstvom Brauna
v pogajanjih s komunisti, ki jim je hotela
prepuustiti vso oblast v Nemčiji. Dr. Gott-
heimer je trdil, da se je treba zahvaliti
edino le energičnemu in naglemu postopa-
nju državnega kancelarja, da ni izbruhnila
državljanska vojna. Končno je še dodal,
da je pripravljen, če bo sodišče zahtevalo,
podpreti svoje dokaze z dokumenti.

Na današnji seji je pruski komisar
Bracht ovrgel trditve, češ, da je odstavlje-
nega pruskega ministrskega predsednika
Brauna skrbelo le to, ali bo po odstavitvi
naprej prejemal plačo.

Zagovornik državne vlade Gottheimer je
pri tej priliki napravil medlik, ki pa ga
je predsednik sodišča Bumke ostro zavrnil.
Bumke je izjavil, da ne verjame, da bi bi-
lo to gmočno vprašanje igralo bistveno
vlogo pri zadržanju bivšega pruskega pre-
sednika Brauna. To ugotovitev smatra za
svojo dolžnost, da bi javnost ne dobile
vtisa, kakor da je bilo to vprašanje za
Brauna bistveno. Na drugi strani pa je
povsem naravno, če se je Braun po odstavi-
tvi vprašal, ali lahko še naprej računa
na svojo plačo. Tako bi bil narval vsako-
ne, da bi se mu smelo podkati nečedne
namene.

Državno sodišče je predvsem skušalo
ugotoviti, ali je bilo imenovanje komisar-
ske vlade na Pruskem posledica spozna-
ma Papenove vlade z narodnimi socialisti.
Zastopniki državne vlade so to v Papeno-
vem imenu odločno zanikali. Pri tej pri-
liki so opozorili na to, da je bivši pruski
minister Severing še 20. julija pritiskal na
notranjega ministra Gayla, naj bi držav-
na vlada imenovala za Prusko vladnega
komisarija. Sodišče je od notranjega mi-
nistra Gayla in od Severinga prejelo po-
smene izjave o tej sporni točki. Bivši mi-
nister Severing formalno zanika to de-
jstvo, dočim ga Gayl potrjuje.

Odprava prohibicije v Ameriki

Washington, 11. oktobra AA. Republi-
kanski senator Reed iz Pensilvanije je v
nekem govoru izjavil, da bo kongres po
vseh prilikah že prihodnjo zimo dovolil to-
čenje piva in lahkih vin.

skovni ataše Božidar Albert, Gömbös, ki
Alberta že od prej pozna, ga je takoj na-
govoril in ataše mu je predstavil tudi po-
sianika Dučića, ki ga ministrski predse-
dnik dotlej ni poznal. Predsednik vlade je
našega poslanika nagovoril v srbohrvaščini.
Dejal je: »Kaj ne, gospod poslanik, da
veste, kako jaz mislim o vašem narodu?«

»Da, gospod ministrski predsednik«, je
glasno odgovoril g. Jovan Dučić.

»Mi vsi smo bolni, je pripomnil Göm-
bös, ki je pri tem mislil na razmere v po-
dunavskih državah. »Bilo bi mnogo bolje,
da bi hodil skupaj roko v roko.«

Gömbös in poslanik Dučić sta se še ne-
kak minut razgovarjala, nakar sta se raz-
šla.

Bivši madžarski prosvetni minister umrl

Budimpešta, 12. oktobra. g. Bivši
minister za kulturo in prosveto grof
Kuno Klebelsberg, ki je obolen na parati-
fusu, je zvečer umrl na univerzitetni klini-
ki v 57. letu starosti. Grof Klebelsberg je
bil eden izmed vodilnih madžarskih politi-
kov povojne dobe in bi bil moral prvotno
vstopiti kot zunanji minister tudi v seda-
njo Gömbösvevo vlado, kar pa je moral za-
radi svoje hude boleznii opustiti. V Bethle-
novi vladi je bil pokojni večkrat notranji in
zunanj minister ter zadnjih šest let ne-
pretrgoma minister za kulturo in prosveto.
Vest o smrti grofa Klebelsberga je izzza-
la v prestolnici, posebno pa v političnih
krogih splošno sočustvovanje.

ši predsednik državnega zbora Göring pri-
voščil nemške nacionalce. Izjavil je, da so
Hugenbergovi nacionalci sicer dostokrat ko-
rakali skupaj z narodnimi socialisti, bili
pa so najhujši nasprotniki narodne social-
istične stranke. Mnogo je leto dni, kar se je
ustanovila harobarska fronta, ki pa se je
morala razrediti, ker je bila zgrejena na la-
ži in slepariji in ker niso hoteli narodnim
socialistom dati, kar so imeli pravico za-
btevati. Glede trditve, da so narodni so-
cialisti premaknili svojo fronto na levo je
nadaljeval Göring, moram pibiti, da hoče-
jo s tem samo zestrastiti nemško meščan-
stvo. Narodni socialisti smejo biti Papenu
samo hvaležni, da jim bo dal še enkrat
priliko, pregledati svoje vrste in odstraniti
vse, ki so prišli v stranko samo zaradi kon-
junkturo.

Priprave za svetovno gospo- darsko konferenco

Basel, 11. oktobra. d. Upravni odbor ban-
ke za mednarodna plačila pripravlja z vso
naglico gradivo za svetovno gospodarsko
konferenco, ki je sklicana za konec okto-
bra v Zenevo. Zastopniki banke za med-
narodna plačila bodo na tej konferenci
predlagali, kako naj se obravnava vpraša-
nje med

Naša mladina izven doma

Razveseljiv češkoslovaški glas za našo akademsko mladino

Praga, 10. oktobra.

Pred svetovno vojno je bilo za Slovence lastno vseučilišče predmet sanj. Bila so tudi resna stremjenja za doseg tega prosvetnega cilja, toda bili so to večinoma boji »brez upa zmage«. Saj še popolnih srednjih šol nismo mogli doseči. Naša mladina je morala iskati pot k najvišji izobrazbi na Dunaju in v Gradcu. Premagala je vse težave in ovire in je celo dala nemški znanstvenosti mnogo odličnih mož. Vendar nacionalne vzgoje v nemških univerzitetnih središčih ni našla. Ohranila se je iz lastne notranje sile, za lastno upornostjo.

Našla pa je v zadnjih letih Avstrije svoje središče v Pragi. Od leta do leta je hitelo več naših akademikov v zlato Prago, kot središče Slovanstva. Našli so pri naših čeških bratih odprto naročje. Sprejemali niso samo formalne izobrazbe, ampak so se v češki šoli naučili tudi smotrenega nacionalnega dela. Prihajali so domov z živo slovanstvo zavestjo in vzgojo v idejah Hawličkovih in Masarykovih. Iz teh stikov se je razvilo duhovno bratstvo med nami in Čehi, ki je blagodejno uplivalo tudi na politično usmerjenost, na politično delo. Praga sama pa je postala »caput regni« ne samo za svoje ožje rojake, marveč tudi za vse avstrijske, zlasti južne Slovence. Zgodovina takozvanega veleizdajniškega procesa v Zagrebu in Friedjungove pravde s srbsko-hrvatsko koalicijo nas uči, kakle uspehe je rodila nacionalna skupnost s češko javnostjo. Masaryk je bil vzgojitelj naše mladine in dejanski, poštovni prijatelj Jugoslovancev. Ko so morali zagrebški akademiki vsled pritiska madžarske politike zapustiti svojo domaćo univerzo, so našli v Pragi varno okolišje. Posledice se so pokazale tudi v zadnjih letih vojne, ko se je češko-jugoslovanstvo vzajemno izražalo v geslu: »Zvestoba za zvestobo«. Jugoslovenci so se čutili v Pragi domačine. Še danes si ne moremo misliti našega javnega življenja brez naj »jih stikov s Čehi in morda nobena društvena organizacija ne uživa pri nas takega vsestranskega razumevanja, kakor češko-jugoslovanstva liga.

Gotovo tedaj ne upliva ugodno, da so se razmere za našo akademsko mladino v Pragi in Brnu poslabšale in da je češkoslovaška učna uprava postavila našo mladino na stališče inozemstva-tujcev.

Vsi moramo želeti, da se naša mladina ne omejuje samo na domače visoke šole, marveč mora tudi v svet, kjer si razširja inteligenčno obzorje. Kam naj bi naša mladina hitela najprej, kakor v Prago, kamor prihaja, kakor domov. Zato smo z žalostjo sprejeli gesto češkoslovaške vlade, ki je z izenačenjem taks postavila jugoslovanstvo akademsko mladino v isto vrsto, kakor nacionalne tujce.

Tembolj pa nas ob enem navdaja z zadovoljenjem in radostjo, da češka javnost sama odklanja stališče, ki ga je zavzela oficijelna prosvetna uprava: »Narodni Listy«, največji češkoslovaški dnevnik, je namreč objavil članek, ki zasluži, ga ga spozna vsa naša javnost. Med drugim pravi:

»Do sedaj so prihajali Slovani k nam, ker se niso čutili v tujini. Duh naše vede in prosvete jim je bil blizu, čutili so se kakor doma in odhajali so v svojo domovino s spomini na drugi dom. Tako so nam vzrasle armade prijateljev v slovanstvih državah, katere niso v majhni meri koristile vzajemnim kulturnim in gospodarskim stikom. Ni čudno, da se letos ogibajo Prage in da zlasti južni Slovani dajejo prednost avstrijskim univerzam v Gradcu in Innsbrucku pred našimi. V Avstriji uživa slovanstvo studentstvo ugodnosti domačega dijaštva in se ne uvažuje kot tuj, nezaželen element; nasprotno, stori se vse, da bi se njegov dotok na avstrijske visoke šole zvišal. Podobno je na Madžarskem in v Italiji. V dušo se moramo sramovati, da je bila Praga, dokler so nosile njene šole na procelju dvoglavega orla, dom Slovanov, da pa je to nehala biti, ko je avstrijski znak zamenjan s češkoslovanstvom.«

Hvaležni smo uglednemu češkemu dnevniku za tople besede razumevanja in slovanstva občutja. Uverjeni smo, da z njimi vsa češka javnost soglašala. Zelim iz vsega srca, da ostane zlata Praga drugi dom naše mladine, da se bratsko razmerje ne obremeni s finalnimi ovirami, ki bi morda obrnile tok naše akademsko mladine zopet na avstrijske nemške univerze. Hočemo ostati v Pragi doma in črpati vir idej in stremljenj slovanstvih.

Obračamo pozornost naših češko-jugoslovanstvih lig na to vprašanje, ker smo prepričani, da se bo morala ohraniti med nami in Čehi stara, za oba naroda tako prospešna skupnost.

Nemčija zopet v volilni borbi

Berlin, 10. oktobra.

Nemški narod je letos že petič pozvan, da z glasovno odloči, komu bo izkazal svoje zaupanje in mu s tem izročil državno oblast. Bolj ko vse drugo pričajo pogoste volitve, da so notranje politične prilike v Nemčiji še daleč od ureditve in da država trpi na pekaki trajni notranji krizi. Vse kaže, da se lepe besede o zaupanju ljudstva v Nemčiji le prazna fraza, kajti vladajoča demokratska oligarhija postopa z izvoljenim narodnim zastopstvom zelo brezobzirno. Pri taki praksi razpuščanja in vcevet se morajo končno ravno najširši narodni sloji tako naveličati večne mrzlice, da se jim izvajanje volilne pravice zazdi kot nepotrebno breme in jalov posel.

Volilni boj, ki se je v Nemčiji vselej začel s krvavimi spopadi med hitlerjevci in marksiisti, stoji to pot v znamenju pobeze med hitlerjevci in nemškimi nacionalci, tedaj med dvema strankama, ki sta še v nedavni prošlosti tvorili enotno harchburško fronto. Narodni socialisti, ki jim je Papenova vlada nekako preotela vsa nacionalistična gesla in jim ostavila le šovinistični del njihovega programa, so zavaljeto nenadne izpremembe v veliki zadregi. Ravno na svoja nacionalistična gesla so z uspehom lovili malomeščane, kakor jim je njihov socialni program utiral pot med mase nemškega delavstva. Zašli so tako med dva ognja in kakor pričajo nekateri izidi občinskih volitev zadnjega časa, je zanje napokil čas, ko bodo svoje sile vračali opim taborom, iz katerih so zvalili množice svojih volilcev.

Zelo verjetno je, da hitlerjevski milijoni ne zaupajo več svojemu vodstvu, ki si ni znal kot najmočnejša stranka parlamenta z 230 poslanci priboriti vlade, marveč se je moralo umakniti peščici junakerjev, ki je bila vsikdar pripravljena, da se polasti vlade in je to tudi izvela. Vojska štirinajstih milijonov volilcev je razočarana in popolnoma možno je, da si bo 6. novembra prebrala program in vodstvo, ki ima več izgledov na uspeh.

Hitler, ki se je zadnje čase zopet pokazal v javnosti, še vedno naglašala, da bo nemški narod prihodnji mesec zopet strnjeno za njim, češ »mi se ne bojimo, nam se ne mudi, mi nismo izgubili živceve«. To trdi mož po dogodkih zadnjih mesecev, ko je vsa javnost videla, s kako nervozno naglico se je Hitlerju mudilo priti na oblast in da se mu nakana ni posrečila ravno zavaljo njegove nervozne nenakakosti.

Po državni ustavi sem imel polno pravico, da mi državni poglavar da v roke državno krmilko, zagotavlja Adolf svoje pristaje, ki jim je že dovolj znano, zakaj mu maršal Hindenburg nikakor ni mogel izročiti državne oblasti. Hitler je nazreval zahteval tri dni brezvladja, tekem katerih bi se morala umakniti z ulic vojska in policija, da bi on s svojimi četami malo porazgrajal in izvršil obljubo o kotalečih se glavah. To nesporno zahtavo skuša sicer sedaj demantirati z izjavo, da je Mussolini pač bilo potrebno tako generalno čiščenje, v Nemčiji pa so se razmere že izčistile pod vplivom trinaestletnega delovanja narodnega socializma.

Eno izmed glavnih Hitlerjevih volilnih gesel — polovico so mu jih preoteli nacionalci, drugo polovico pa marksiisti — je zahteva po zaposlitvi sedem milijonov brezposelnih. Izdelanega načrta Adolf zanje nima, pač pa za trdno obljuba, da bo vlada zanje našla dovolj prilike za delo, brž ko jo dobe v roke narodni socialisti, da po nalogu naroda in po božji volji zavladajo v blagor in korist nemškega ljudstva. Pri agitaciji se hitlerjevci tudi po-

zna, da to pot za njimi ne stoji radodarna roka nemških težkih industrijcev, ki so zaprli svoje blagajne, videč, da Papen izvalja brezplačno vse ono, kar si je dal Hitler božato plačati. Opešalo je tudi njegovo časopisje ter je baže naklaja hitlerjevskih listov od letošnjega poletja padla na polovico, s čimer je močno oslabiljena udarna sila stranke.

Hugenbergov časopisni koncern, ki je v časih harchburške fronte zastopal hitlerjevsko stvar, je v sedanjih kampanji z vsem svojim velikim vplivom zelo opazen nasprotnik hitlerjevcev. Hugenberg sam ne zamudi nobene prilike, da ne bi opozoril nemških volilcev, kako zelo je narodni socializem opustil svoj narodnostni program in krenil na levo. Opozoril je meščanstvo na težke sedenja hitlerjevstva in mu omogočil prehod k nacionalcem. Odkrito se je izrekel za Papena, čegar za sluga je vlada, v kateri ni niti centruma niti socialistov. Za takim uspehom so nemški nacionalci hrepneli zamen Papen je tudi na Pruskem vrhel iz vlade marksiiste, kar je vredno tem več, ker se je to zgodilo brez državljanske vojne.

Za utrditev Nemčije mora Papen prevesti še reformo v gospodarstvu, reformo ustave, sanirati nemško kmetijstvo ter obnoviti stari uradniški aparat, ki ga je revolucija tako silno pokvarila. Hugenberg je tedaj privzel celoten program junakerjev, meščanstva in veleindustrije, naglašajoč, da so v gospodarstvu danes drugačni izgledi, nego so bili pred nekoliko leti: gospodarstva depresija se bliža koncu in Papenov režim bo po vsej priliki prišel še v dobro gospodarsko konjunkturo, tako da mu je uspeh zajamčen. Računi te vrste se pojavljajo stalno tudi v Papenovih političnih razglabljanjih.

Hugenbergovi načrti so gotovo eden izmed glavnih razlogov za zblizevanje hitlerjevcev in centruma. Že v razpuščenem državnem zboru je bila koalicijska obeh imenovanih strank edino možna, zato se misel na bodoče sodelovanje v parlamentu ponavljala vedno znova. Centrum je nedavno ponovil izpremembo svojega mišljenja o hitlerjevcih, ko je v hesenskem deželnem zboru glasoval z njimi za zakon, ki dovoljuje državnim uradnikom pristop v hitlerjevske pripadalne organizacije. Iz Badenjske je napadel enak dokaz zblizevanja že prej, ko je dr. Schmidt naznanil nemški javnosti možnost koalicijske centruma in bavarske ljudske stranke z narodnimi socialisti. Govorniki centruma poudarjajo, da so narodni socialisti zadnje čase dokazali svojo naklonjenost do parlamentarnosti in demokracije. Centrum je namreč prepričan, da bo Hitler utrpel precej izgube v korist nemških nacionalcev in marksiistov zato bo sožitje z oslabilim Hitlerjem morda le možno. Centrum tudi čuti, da bo Papen, dasti je sam bivši centrumaš in veren katolik, skušal tudi katoliški tabor odrediti od vlade in si zato že v naprej iskal zaveznikov s pomočjo katerih bi se dala vzpostaviti njegova prejšnja politična moč.

O vsem tem bo odločil 6. november, vendar je nemška javnost že zdaj uverjena, da tudi iz novozvoljenega parlamenta ne bo izšla vlada, marveč da bo predsednik Hindenburg držal Papena ali pa pride v Nemčiji še do važnejših izprememb. Ako res pride do napovedanega udara proti weimarski ustavi, potem bo sredi nov parlament že od samega početka obsojen na smrt. In ta sodba mu je morda že napisana in čaka samo razglasitve.

Sklificanje avstrijskega parlamenta

Dunaj, 11. oktobra AA. Parlament je sklican na zasedanje 20. oktobra.

Bolgarski emigranti se vračajo

Sofija, 9. oktobra.

Ne samo sofijska, temveč tudi vsa ostala bolgarska javnost s silno napetostjo pričakuje prihodnje nedelje. Kljub vsem odsvetovanjem, svarilom in celo grožnjam se bolgarski emigranti, pristajši na tako grozovit način ugonobljenega vodje zemlje, deincev, Aleksandra Stambolijskega, bivši njegovi najožji sodružniki, ki jih je režim devetotisočnega »Demokratskega Sgovora« obsojil na smrt kot veleizdajalce, vračajo v domovino. Nočejo čakati več! Nočejo čakati, da bi zemljedejski ministri v vladi »narodnega bloka« izpolnili svojo tolikokrat dano, ali vse doslej še ne izpolnjeno obljubo in zagotovilo, da jim izposlušajo amnestijo. Nočejo čakati več, ker se jim zdi, da se ta obljuba in zagotovilo ne bi nikdar izpolnila, ali pa vsaj ne v doglednem času. Zemljedejci, ki so v vladi, se namreč boje njihove vrnitve, ker so prepričani, da bi jim mogli stari soborci Stambolijskega za pravice bolgarskega kmetijskega naroda, ki se brez dvoma ne strinjajo z njihovo sedanjo politiko, pokvariti njihove račune. Zato je moral iz vlade Jordanov in je stopil na njegovo mesto mladi Dimov! A emigranti se kljub vsemu temu vračajo. Hočejo v domovino, hočejo sodelovati v delu za njeno obnovo, čeprav se ne prestani kazni, ki sicer ne more biti njihova, ker amnestija mora priti. Priti pa mora takoj, še pred kongresom zemljedejske zveze, da bi emigranti mogli že na tem kongresu uveljavljati svoje mnenje in prepričanje. Ne vračajo se sicer vsi, ker bi bila za nekatere, ki so v inozemstvu, predolžno gajali žalostne razmere v domovini, vrnitev vendarle prenevarna; ali vračata se Nedelko Atanasov in Hrieto Stojanov, oba bivša ministra v vladi Aleksandra Stambolijskega, in z njima precejšnje število njihovih najožjih somišljenikov.

Ker se je po Bolgarskem raznesla vest — pač namenoma — da so emigranti izpremenili svoj sklep in se ne vrnejo, sta Atanasov in Stojanov obvestila svoje pristaje, da je njuna in njihovih somišljenikov trdna volja, da se vrnejo, in sicer v nedeljo. V nedeljo popoldne naj jih pričakujejo na sofijski postaji.

Vest se je svedela bliskoma raznesla ne samo po Sofiji, temveč tudi po vsej ostali državi. Sofijsko postajo bodo v nedeljo brez dvoma oblegale množice, kakor je morda še niso nikdar. Saj ves narod naravnost drhti v pričakovanju, kaj bodo ukrenile oblasti, kaj bo storila vlada, kaj bodo storili zemljedejci, največja, najmočnejša stranka v državi, ko prišlejo postovno oni, ki jim vlei meš obsojdel nad glavo, na vendar prihajajo delat za domovino? Ali pa bodo prispeli na varno že v Dragomanu, takoj ko stopijo na domovinska tla? Ali bodo sploh kdaj ugledali Sofijo?

Čudno je zares v tem pogledu nejasno stališče, ki ga zavzemajo zemljedejci, ki so v vladi »narodnega bloka«. Sam Vergil Dimov, glavni tajnik zemljedejske zveze, ki je izrinil najožjega pristaja emigrantov, Jordanova, iz vlade, je izjavil, da je bila zveza vedno za popolno amnestijo. Popolne amnestije doslej sicer še ni bilo mogoče doseči, pač pa se zgodi to gotovo že v kratkem. Zveza je zato odsvetovala emigrantom, da bi se vrnili predčasno. Dimov smatra, da emigrante nagovarjajo k predčasni vrnitvi nasprotniki zveze, ki bi hoteli, da bi se zveza razbila. Toda zveza se ne boji prihoda emigrantov. Posredovala bo, da bodo takoj amnestirani in izpuščeni v svobodo. Povabila jih bo na kongres, kjer bodo spoznali, da jim je nemogoče napraviti zmedo in nered. Zveza bo pokazala, da je složna in da hoče demokratično delati za povzdigo naroda in države.

Nekom čudno res zvane te besede mlade zemljedejskega ministra Dimova, ko gre za vrnitev mož, ki so s Aleksandrom Stambolijskim ustvarjali zemljedejsko zvezo, ki jo danes on sam smrti so morali iskati rešitve v tujini, odkoder jim sedaj, boječ se za svoje stoličke in stranki in vladi, novi, mladi voditelji iste zveze, hočejo zapirati pot v domovino. Iz besed ministra Dimova se glasi le prejasno, da je usoda vračajočih se emigrantov zelo, zelo — negotova!

Priloge za iesensko zasedanje Narodnega predstavništva

Beograd, 11. oktobra. p. Danes popoldne so se vršila seja ministrskega sveta pod predsedništvom ministrskega predsednika g. dr. Milana Stakića. Poleg drugih tekočih resornih zadev je ministrski svet razpravljal tudi o skorajšnjem sestanku Narodnega predstavništva in o raznih zakonskih načrtih, ki bodo predloženi Narodni skupščini, odnosno senatu. Narodna skupščina je sklicana za soboto 15. t. m. ob 10. popoldne z dnevnim redom: določitev dnevnega reda. Uro kasneje se bo vršila druga seja, ki bo razpravljala o zadevah, ki bodo stavljene na dnevni red. Senat je sklican za 17. t. m. ob 10. popoldne. Po ustavi se prične 20. oktobra iesensko zasedanje senata in Narodne skupščine in morata pri tej priliki obe zbornici izvoliti novo predsedstvo in nove stalne odbore.

Odklikovanje

Beograd, 11. oktobra p. S kraljevim ukazom sta odklikovana z redom Belega orla V. stopnje Josip Rus, predstojnik zemljiške knjige pri deželnem sodišču v Ljubljani, in z redom sv. Save V. stopnje Josip Campa, višji pisarniški oficijal pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani.

Napredovanje v sodni službi

Beograd, 11. oktobra p. V višjo skupino so napredovali: višja pisarniška predstojnika Josip Sovan pri okrožnem sodišču v Novem mestu in Zerkio Anton pri okrožnem sodišču v Celju, vodje zemljiške knjige Avgust Grejan in Jurij Karba pri okrožnem sodišču v Mariboru in Mikuletič pri okrožnem sodišču v Celju, nadalje višji pisarniški predstojnik Martin Gašper pri okrožnem sodišču v Mariboru in višji pisarniški oficijal Josip Černivec pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Krvava družinska drama v Mariboru

Žena mizarskega mojstra Viherja je v hipni blaznosti ustrelila najprej svojega moža, nato pa še sama sebe

Maribor, 11. oktobra.

Ves mestni del Maribora ob Koroški cesti je nocoj okrog 19. ure razburila vest o strašni družinski tragediji, ki se je odigrala v hiši uglednega mizarskega mojstra Antona Viherja na voglu Koroške ceste in Strme ulice. Tamkaj je v vogalni stavbi velika Viherjeva mizarska delavnica. V hiši poleg nje v Strmi ulici št. 4 pa ima Viherjeva družina svoje stanovanje. Med 60-letnim Antonom Viherjem in njegovo 52-letno ženo je prišlo v zadnjih letih pogosto do nesoglasja. Nocoj po končanem delu v delavnici je prišlo med zakoncem zopet do prepira, ki je že v naslednjih trenutkih povzročil veliko rodbinsko tragedijo. Viherjeva žena je v silni razburjenosti odhitela v sosedno sobo in planila v naslednjem trenutku iz nje z malim revolverjem, iz katerega je na nič hudega slutečega moža oddala zaporedoma dva strela. Prva krogla je Viherja zadela v dlan leve roke, druga pa v desno ramo in v prsno votlino.

Viher je spoznal kritični položaj in je zbežal na dvorišče, od tam pa skozi veliko lesno skladišče na svoj vrt, kjer se je zgrudil na tla. V tem pa je že prihitala za njim njegova žena in na tleh ležečemu iz neposredne bližine pogrnala še en strel naravnost v levo senca. Viher je bil v naslednjem trenutku

mrtev. Vsa zemlja okrog njega je bila prepojena s krvjo, ki je bruhala iz rane tik nad levim ušesom.

Očividno do skrajne nerazsodnosti razburjena žena je nato nastavila samokres sebi na desno senca in sprožila zadnji, peti strel, ki jo je smrtno zadel.

Tragedija se je odigrala na gredici sredi prostornega vrta. Na strele in krike je prihitali iz delavnice domači sin, ki je nemudoma obvestil policijo in reševalno postajo. Reševalni avto je bil v nekaj trenutkih na kraju tragedije in je naložil še živo Viherjevo ženo ter jo odpeljal v bolnišnico. Ni pa bilo nobenega upanja več, da bi ostala pri življenju, ker so ji iz strašno osmojene rane med krvjo polzeli tudi raztrgani možgani. V bolnišnici so jo skušali takoj operirati. Toda bilo je vse zaman in je ob 19.45 podlegla smrtni poškodbi.

Med tem je prispela tudi policijska komisija, ki je ugotovila dejanski stan in odredila prevoz Viherjevega trupla v mrtvašnico mestnega pokopališča na Pobrežju, ženo pa so ob 22. prepeljali v bolniško mrtvašnico.

Pokojnik zapušča štiri odrasle otroke, in sicer tri hčere in enega sina. Vse mesto, ki ga je grozna tragedija zelo pretresla, sočustvuje s težko prizadeto družino.

Skladišče bomb in peklenjskih strojev na Reki

Leglo teroristične akcije proti Jugoslaviji se nahaja na Reki v Via Canova št. 2

Sušak, 11. oktobra. M. Po zanesljivih poročilih se mudi dr. Ante Pavelić, znani voditelj teroristične skupine, ki pošilja v našo državo peklenjske stroje, že deli časa v Zadru, dočim je njegov glavni pomočnik Gustav Perčec za enkrat nameščen na Reki. Oba sta gosta znanega neprigatelja naše države Vekoslava Servacija in sta tudi nastanjena pri njem v Via Canova št. 2. V stanovanju Servacija se nahaja tudi cel arzenal raznega orožja, municije in peklenjskih strojev. Servacio potuje čisto v Zadar. Trst in inozemstvo ter je v tesnih stikih z reško kvesturo. V

njegovem skladišču se nahaja tudi velika zaloga raznih letakov, brošur itd., ki so namenjene za propagando v Jugoslaviji in jih od časa do časa vtihotaplja v naše ozemlje. Servacijeva stanovanje stalno čuvajo detektivni in policijski stražniki. Peklenjski stroji nosijo vsi znak VMRO. V skladišču imajo tudi več pušk, s katerimi je mogoče streljati bombe na daljavo 250 m in še več. Z odkritjem tega skladišča je tudi pojasnjeno, odkod izvirajo peklenjski stroji in bombe, ki so jih v zadnjem času našli pri raznih zločinih, ki so jih zalotili na našem ozemlju.

Preiskava o uboju pod Šmarno goro

Ljubljana, 11. oktobra.

Kazenska preiskava zaradi uboja 24-letnega zidarja Filipa Pepica, tesarjevega sina iz Spodnjih Gamelnjov, se z vsjo natančnostjo nadaljuje. Prebivalstvo pod Šmarno goro najstrožje oboja zverinski uboj mladega zidarja, ki je bil drugače miren fant. Pepica so sicer takoj po napadu pripeljali v ljubljansko splošno bolnico, kjer pa je v nedeljo ob 6.30 podlegel smrtonemarni poškodbi. Preiskovalni sodnik g. Raiko Lederhas je odredil sodno obdukcijo, ki se je večerj popoldne izvršila v mrtvaški veži bolnice in dogmala, da je dobil Pepic na glavo smrtni udarec s pol metra dolgo ograjno lato, v kateri je tičal zarjavel žebelj, ki se je pri udarcu zaril skozi lobanjo v možgane.

Orožniki v št. Vidu nad Ljubljano so takoj v nedeljo jutraj uvedli poizvedbe ter so zvečer ob 22. pripeljali v ljubljanske zapore tri osumljenca in sicer: 22-letnega samskega delavca Janeza Ovičeta, 28-letnega oženjenega zidarja Jožeta Dobravca in 18-letnega pleškarskega pomočnika Toneta Dermastjo, ki vsi stanujejo v Šmartnem pod Šmarno goro. O aretaciji Lovjete Jerine, ki je bil prijet v Ljubljani, smo že poročali. Šentvitski orožniki pa so v ponedeljek opoldne privedli v preiskovalne zapore še 22-letnega usnjarija Filipa Jurica, stanujočega prav tako v Šmartnem. Vsi aretiranci vračajo krivdo uboja drug na drugega. Danes je preiskovalni sodnik zaslišal 10 prič, po večini fantov, ki so v soboto z osumljeni ponorevali in poplivali. Glavni vzrok uboja tič pač v alkoholu.

Strah pred tatovi in drugimi zločinci

D. M. v Polju, 12. oktobra.

Naš kraj in okolice obiskujejo v zadnjem času raznovrstni sumljivi tipi in dogodilo se je že toliko zločinov, da je ljudstvo upravičeno v velikem strahu. V soboto so pri posestniku Babšku, po domače pri Janušcu v Vevčah, imeli veliko čiščenje ali kakor pravijo »veliko žetoe«, in ko se je skrbno oprano perilo ves dan sušilo zunaj, je bilo zvečer zaradi varnosti spravljeno v sobo, v kateri spita posestnik in njegova žena. Perilo pa tudi tam ni bilo varno. Predzven tat, ki je gotovo že čez dan oprezal okrog hiše in se pripravil na pohod, se je ponoči splazil v spalnico. Tu je najprej preptal posestnikovo obleko. Iskal je najbrž denar. V nekem žepu je našel nož, katerega je odprl in ga položil na mizo, da bi ga imel pripravljenega, če bo treba. Ko je videl, da domači trdno spijo, se je srovil nad perilo, izmed katerega si je izbral, kar se mu je zdelo najvrednejše. Potem je vzel iz šrambe tudi več kilogramov masti, popil je nekaj mleka in izginil iz hiše dobro obložen s plenom.

Ta tatvina, ki pa, kakor že rečeno, ni redkost v teh krajih, je bila izvršena silno predrzno in ker tatovi gotovo niso bili že v naprej prepričani, da bodo domači tako trdno spali, se da sklepali, da so bili pri svojem pohodu pripravljani tudi na huše in če treba tudi na pokol. Poleg tatov in vlomilcev se je v zadnjem času udeleževalo tudi še nekaj požigalcev in vsi ti zločini kličejo nujno po ojačenju varnostne službe.

Strašne nevihte v Bosni

Hudourniki so rušili hiše, razdirali ceste in ogrožali tudi železniško progo

Sarajevo, 12. oktobra.

Kakor ob jezenskem vremenskem preobratu v začetku tega meseca, ko je bila, kakor smo že tedaj poročali, uničena lepa vas Slivnica južno od Goražde, enako so teden dni pozneje silne nevihte zavzele še širši obseg. Tako se je že v nedeljo nad Markonjičgradom po lepem solnčnem dopoldnevu izlila strašna ploha, med katero so udarjale strele in razsajali hudi viharji. Crna Rijeka in vsi njeni mali pritoki so se naglo izlili preko begrov in so veliki valovi takoj razdeljali in odnesli okrog 10 mlinov ob bregu Crne Rijeke. Poplava je porušila tudi več živinskih staj in je mnogo živine utonilo. K sreči ni bilo človeških žrtev, materijalno škodo pa ceni posebna komisija.

V višegradskem, rogatiškem, čajniškem in točanskem srezu se vrstijo nevihte s hudimi nalivi in močnimi viharji že od noči od nedelje na ponedeljek. Najmanjši gorski potoki so se spremenili v nevarne hudournike, ki so odnesli že mnogo plodne zemlje, razdeljali razna pota in mostove ter porušili mnogo gospodarskih zgradb, zlasti pa mlinov ob bregovih potokov. Valovi hudournikov nosijo velike množice peska in kamenja, s katerimi posipajo njive in njo, ogrožajo pa tudi močnejše mostove. Med prvo posebno hudo nevihto v noči od nedelje na ponedeljek se je stiril vlak med postajama Mesici in Ustiprača. Vlak je prispel ravno na most, ko se je lokomotiva stirila in se po nasipu zrušila v reko Pračo, obvisela pa je s tenderjem med mostnim tramovjem in je to naključje preprečilo, da se ni zvrnil ves vlak čez nasip. Razen lokomotive in enega vagona so ostali vsi drugi vagoni na tračnicah. Tudi strojevodja in kurjač sta se srečno skočila na stran, ko se je lokomotiva zrušila na nasip in zdržala proti reki.

Med hudimi nevihtami in nalivi se za kratek čas celo zvedri, naenkrat pa pridrvo spet hudourniki oblaki in nevarnosti se začne znova. Na železniški progi od Višegrada naprej so že od ponedeljka jutraj pojačeni delavski oddelki, da čistijo progo in da bi takoj nastopili, če bi se spet primerila kaka nesreča.

Premestitve učiteljev

Beograd, 11. oktobra p. Z odlokom ministrstva prosvete so premeščeni: Albina Kajž iz Lipe v Odrance, Avrelj Rojic iz Marenberga v Hotizo, Anzelma Rojic iz Marenberga v Hotizo, Milena Saksida iz Ljubnega v Dokležovje, Franja Šustaršič iz Ljubnega v Radmožance, Milena Jan iz Tepanja in Janjo v drinski banovini. Fran Kokalj iz Komende v Bosanski Samac, Alojzij Intihar iz Krke v Izlake, Fran Pečar iz Ratač v Kranjsko goro, Stanislava Mahkota iz Morav v Ljubljano.

Smrt najstarejše Zagrebčanke

Zagreb, 11. oktobra n. Danes je v svojem stanovanju umrla najstarejša Zagrebčanka, 102 leti stara Ivana Phaler. Rojena je bila v Vinokovih leta 1830. In je svojo 100letnico praznovala še pri polnem zdravju. Šele zadnje leto so ji moči opesale.

Vremenska nanoved

Dunajski vremenska napoved za sredo: Osevuječi zapadni vetrovi. Ponekod bolj oblačno, morda se ponoči dež. Temperatura malo izpremenjena.

Naši kraji in ljudje

Spominu ravnatelja Ignacija Verbajsa

Ljubljana, 11. oktobra.

Med starimi zastopniki črne umetnosti je nastala velika vrzel. Kakor smo večkrat beležili, je v ponedeljek zvečer za vedno zatisnil oči v pokojni ravnatelj Narodne tiskarne g. Ignacij Verbajš, ki je skoraj 30 let posvečal vse svoje sile proslavi in napredku tega važnega podjetja. Verbajš se je rodil v Ljubljani 30. junija 1855. Tu je tudi napravil osnovno šolo, nakar je odšel na srednjo šolo, dovršil dva razreda, nato pa stopil v tedanjo Mišičevsko tiskarno, kjer se je izučil za tiskararja. Kot tak je pozneje služboval v prejš-

ni ribiški interes, kar zopet zavisi samo od gojenja rib. Med tem so se zblizala tudi ribarska društva. Sklicala so več sestankov, izmed katerih sta bila najvažnejša lanske poletje v Bohinju in preteklo nedeljo v Mariboru. V Bohinju so se društva obdelala pravila za zvezo vseh v dravski banovini obstoječih društev. Poleg večine odbornikov mariborskega ribarskega društva pod vodstvom predsednika prof. Coticca so bili navzoči predsednik celjskega ribarskega društva višji sodni svetnik dr. Kotnik s tajnikom in pa več ribičev, odbornikov iz Ljubljane. Predsednik poslanca Rasta Pustoslavca, ki je bil službeno zadržan, je zastopal podpredsednik Bogataj. Z Ljubljanci je prišel v Maribor tudi banovinski referent inž. Jelačin.

Predsedstvo zborovanja je bilo poverjeno seniorju dr. Kotniku. V zahvali za poročilo je inž. Jelačin izjavil, da je pooblaščen od bana tudi v njegovem imenu pozdraviti stremenje ribičev po skupnem delu v blagor in napredku ribištva, ki je zelo važna gospodarska panoga v državi. V imenu Ljubljancev se je zahvalil g. Bogataj, za Celjane pa dr. Kotnik.

Nato so prešli zborovalci k primerjanju ljubljanskih in mariborskih pravil za bodočo zvezo ribarskih društev. Ko je bilo to po prijateljskih dogovorih končano, je ponovno pozdravil banovinskega referenta v imenu mariborskih sportnih ribičev znanilski ugledni sportnik dr. Krauss. Povdarjal je, da je izredno važna, da se je udeležil zborovanja tudi uradni zastopnik, strokovnjak v ribarskih zadevah. Govornik je utemeljeval važnost ribištva, ki je prav tako v gospodarskem interesu države, morda še bolj, kakor v interesu ribičev samih; nujno je potrebno, da se pri vsaki vodni zadrevi vpraša ribarskega referenta, tako pri spremembah ali regulacijah vodnega toka, če je taka zadevščina tudi v skladu z ribarskimi interesi. Prosil je g. referenta, naj skuša pospešiti, da bo že vendar enkrat razdeljena v ribiške revirje tudi Drava s dotoki. Dočim je to vprašanje rešeno v bivši Kranjski že davno in se vsi ribarjenje v redu, pa v bivši Stajerski, kjer ni revirjev in love ribe celo mnogi neopraščeni, propadajo vode od leta do leta. V vodah, kjer so ujeli še pred par leti sportni ribiči dnevno po 50 do 60 lipanov in postvi sedaj ujamejo v istem času komaj po 2 ali tri ribe.

Zborovalci so vprašali banovinskega referenta, če bi ne bilo v splošnem interesu, ustanoviti ribarski banovinski svet, ki naj bi sodeloval pri urejanju ribarskih zadev. Inž. Jelačin je mnenja, da bi bilo to gotovo zelo koristno. H koncu so sklenili zborovalci, da pravila za zvezo še izoblikujejo ter nato predložijo v odobritev in potrdilo na merodajnem mestu, tako da bo mogoče sklicati tozadevni občni zbor še pred koncem leta.

Po končanem zborovanju so priredili Mariborčani zastopnikom skupno kosilo, popoldne pa se je zbrala večina udeležencev zborovanja v prijetnem Limbusu, kjer se je vršil posebno prijetni neoficielni del zborovanja. Med zborovanjem, kakor tudi po njem je bilo med vsemi navzočimi posebno prijateljsko razpoloženje, iz česar se da prerokovati, da bo gotovo dobro uspevala naša bodoča Zveza ribarskih društev.

Danes ob 4., 8 in 10 zvečer

Opereta

Ljubavnega čara, velekomičnih zapletljavov, dvotipov, smeha in sladkih melodij

Hrepenenje 202

Zgodba o zamenjanem malem oglasu

Magda Schneider
Fritz Schulz, Rolph Goth, Paul Kemp

Nov »UFA« zvočni tednik.

Elitni kino Matica
Telefon 2124

Iz vseh govorov navdušenih ribičev je bilo povzeti, da naj bi se še bolj poglobile medsebojne vezi in da je dolžnost vsakega člana ribarskega društva, da pouči tudi take, ki so izven ribarskih krogov, da udeleževanje v ribištvi ni brezpomembno zapravljjanje časa, marveč da je to zdrava in tudi z gospodarskega stališča važna zabava. Naslednji dan so si ogledali ribarski referent in nekateri zunanji člani tudi vzorno urejeno valilnico mariborskega ribarskega društva in pa vodovje pri Sv. Miklavžu, kjer nameravajo Mariborčani urediti večje ribogojne naprave.

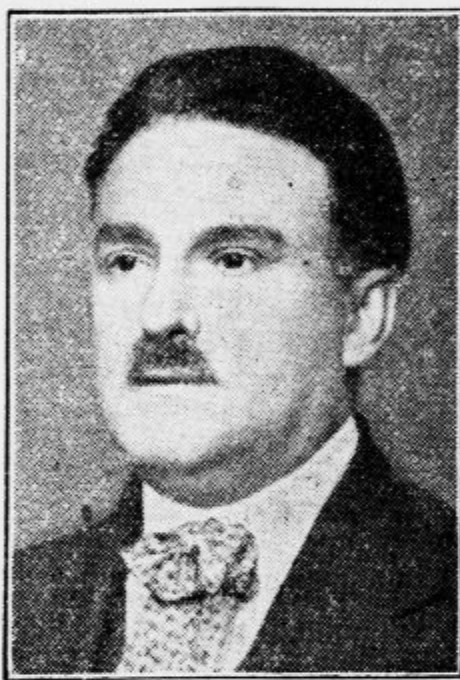
Pri odebalelosti vzbujajo redna zdravilna uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice jako delovanje črevesa in dela telo vitko. Mnogi profesorji zapisujejo »Franz Josefovo« vodo tudi pri zamaščenju srca kot zelo dragoceno sredstvo, in sicer zjutraj, opoldne in zvečer tretjino čaše. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Odlikovanje staroste Špira Vrankovića

Črnomelj, 11. oktobra.

V našem Sokolskem domu se je vršila 6. t. m. redka svečanost. V navzočnosti celotnega upravnega odbora in skoraj vsega članstva je sreski načelnik dr. Trstenjak izročil starosti našega društva bratu mr. ph. Špiru Vrankoviću, visoko in zaslužno odlikovanje: red Jugoslovske krone IV. reda. Bratu starosti, ki vodi naše društvo že 16 let, so vsi prisotni najpristneje čestitali, nakar se je razvila prijetna domača zabava.

Vsakdo, ki pozna brata Špira Vrankovića, mora ceniti njegove številne zasluge pri narodnem, kulturnem, zlasti pa še sokolskem delu. Ponosni Sokolski dom v Črnomlju je njegovo delo. Ni narodne ali pa kake druge splošno koristne napredne pri-

reditve, kjer ne bi sodeloval brat starosta Vranković. Veliko je vzpodbujal in vztrajal pri sokolskem delu, kot odločen borec v prvih vrstah, še v onem času, ko je bila jugoslovska in sokolska ideja pod budno pažnjo avstrijskih krivolokov. Njegova velika in glavna zasluga je, da se po svetovni vojni ni pozabil spomin na narodnega mučenika Ivana Kromarja. Akcija za prenos kosti s Suhega bajeja pri Ljubljani na domače pokopališče se je vršila pod njegovim predsedstvom. Veliko so mu hvaležni tudi naši kmečki ljudje, zlasti pri pomoči v letošnji zimi, ko so v mnogih vaseh gladovali. On je vodil akcijo za prehrano hrane, jakega sreza in marsikateri korak je storil, da je bilo revnemu ljudstvu pomagano.

Pri vsem tem svojem lepem nacionalnem delu je ostal vedno skromen in v zatiski, ravnojač se po besedah M. Fignerja: »Niti slave, niti dobičaka!« — Tudi ta svečanost ob priliki odlikovanja je bila zanj samega dogodek, ki si ga je želel proslaviti tiho in skromno. Nedavno je zamočlil tudi svoj petdesetletnik. Sokolsko društvo v Črnomlju se čuti z njegovim odlikovanjem počaščeno in je priredilo skromno slavo v vzpodbudo drugim in za dokaz, da idealno in narodno požrtvovalno delo, vendarle ne sme ostati neopaženo. Zanašajoč se, da bo naše društvo vodil vztrajno in požrtvovalno kakor do sedaj ter stal vedno na braniku kot borec za jugoslovskega ideja, kličemo svojem starosti bratu Špiru Vrankoviću: Zdravo! Še na mnoga leta!

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejša in najidealnejša odvajalno sredstvo.

Izpred malega senata

Ljubljana, 11. oktobra.

Mali kazenski senat pod predsedstvom s. o. dr. E. Kobeta je danes obravnaval poleg dveh manjših vlovov kar tri kazenske zadeve zaradi javnega nasilja v smislu § 123 kaz. zak. Obtoženci, 6 po številu, so se dejansko lotili ali stražnika ali orožnikov in dva celo izvršila organa. Prejeli so od 1 do 2 meseca zapora. Prav žalostna je bila zadeva ključavničarja Frana R. z Javornika. On in njegova žena Marjana sta 12. maja letos napadla izvršilnega org. na, ki je prišel z orožniško asistenco rubit. Bolehni France se je danes z ženo Marjano in leto dni starim nebolgjenkom na kolesu pripeljal v Ljubljano. Kot motociklist oblečen je z otrokom stopil pred sodnike. Sodba: France na 2 meseca strogega zapora, ker je imel na vesti še neki drugi delikt, žena Marjana pa na mesec dni zapora, pogojno za 1 leto.

Ob 10.30 dopoldne je stopil v dvorano elegantno, črno oblečeni Marjan Pangos, 26-letni »zasebni uradnik«, po rodu Tržičan. Pangos je na čuden način pobegnil iz Italije. Z Reke se je 13. novembra 1930 odpeljal na italijanskem parniku proti Ljubljani. Na Rabu je stopil na naše ozemlje. Doživljal je nato prave avanture. Naposled se mu je lani avgusta posrečilo dobiti službo dnevnika.

Tu se pa ni izkazal za upanja vrednega in zanesljivega.

Kaznjava proti Marjanu Pangosu je bila strogo tajna. Kot zaupnika sta bila določena — — — — —

Zagonetna smrt mlade gospodinje

Zastrupljena kava — Obdukcija še ni mogla ugotoviti vrste strupa

Bohinjska Bistrica, 12. oktobra.

V petek 7. t. m. zvečer je v čudnih okoliščinah umrla 35-letna kmetica Elizabeta Urhova v Stari Fužini. Za večerjo je skuhala lonec kave in se potem podala po drugih opravkih. Ko je vse opravila, si je natočila nekaj kave, pila pa se ji je zdelo čudno grenka in je dodala še nekaj sladkorja. S tem pa ni odpravila čudnega okusa in je stopila s kavo še k svoji sosedji Marjani Sestovi, češ, naj poskusi, kaj je s kavo. Soseja je tudi napravila požirek, ob istem času pa se je Urhova zgrudila na tla ter se začela zvijati v strašnih kričih. Soseja je hitro popila skodelico mleka in to jo je očvarovalo zastrupljenja.

Elizabeta Urhova se je še nekaj časa mučila v težkih kričih, naposled pa je izdihnila. Na klice njene sosedse so prihiteli tudi drugi in g. kaplan, ki je dal umirati zadnjo tolažbo. Previdno so pokušali ostanke usodepolne kave tudi drugi in

vinar-sodni poročevalec. Po dvehurni razpravi je bil Pangos obsojen na 8 mesecev strogega zapora zaradi zločinstva odnošnega prestopka po § 102 in 401 kaz. zak., ker je izdal državne tajnosti, ki pa niso bile takega značaja, da bi s tem sprevl državo v nevarnost. Oproščen je bil od obtožbe, da bi zlorabljal še po odpustu iz službe svoj položaj. V kazni mu je sodišče vstelo preiskovalni zapor od 16. junija naprej. Proti sodbi sta prijavila revizijo in priziv radi odmere kazni tako državni tožilec kakor branilec. Pangosu se zato ne bo vstol v kazni nadaljni zapor, dokler zadevo končno ne reši stol sedemice v Zagrebu. Sodba je bila javno razglašena.

vsem se je zdelo, da nekaj ni v redu. Mogoče je tudi, da so imeli vsi tak obutek zaradi nenavadne nesreče. Zagonetna smrt je bila prijavljena tudi oblastnim organom in je truplo nesrečne kmetice do večerj ostalo na mrtvaškem odru do prihoda sodniške komisije, ki je izvršila obdukcijo. Obdukcija je ugotovila zastrupljenje, da pa bi se točno dognalo, s katerim strupom in kako je bilo izvršeno, so nekaj notranjih organov poslali še v kemično preiskavo. Možno tragično preminule kmetice se je šele po nesreči vrnil s planin, kjer se je »rudil po opravkih. Nesrečna Elizabeta je bila druga žena posestnika Urha. Prejšnja gospodinja na tem posestvu pa je umrla ravno pred tremi leti in sicer v isti hiši in v tragičnem načinu, ker se je zastrupila s nekim sadjem. Tragična smrt pri ljubljenski gospodini je zbudila globoko sočutje, ves kraj pa se tudi zelo zanima za izid preiskave o vzroku te zagonetne smrti.

K poglavju o prosjaški nadlogi

Ljubljana, 10. oktobra.

V petkovem »Jutru« je ugotovil g. Filip Uratnik, da je število brezposelnih delavcev v primeru z lanskim letom naraslo za 20.000, katerih izgubljene mezde presegajo 200 milijonov Din. Iz teh podatkov sklepajo člankar takole: Ta dejstva pojasnjujejo dovolj nazorno, zakaj se je prosjačenje zadnje mesece tako pojačalo, da postaja težko breme za mesto in deželo. Trkanje od hiše do hiše je postalo v tej težki krizi glavno sredstvo, s katerim so se prisiljeni naši brezposelni preživljati. In to bo postalo to zimo še vse bolj. Borza dela in druge socialno zaščitne ustanove imajo tako nezadostna sredstva, da prosjačenja ne morejo nadomestiti.

Od več strani čujemo glasove, da bi bilo treba kljub temu ukrepov za omejitvev prosjačenja. Brez dvoma so taki ukrepi potrebni. Sodim pa, da si predstavljajo tisti, ki take predloge stavljajo, to nalogo navadno vse prelahko. Mnogi mislijo, da bi v to svrhu zadostovalo, da se organizira boljše razdeljevanje brezposelnih podpor, da se začnejo preganjati delamržeži in izganjati brezposelni v svoje domovinske čline. Res je sicer, da so med brezposelnimi tudi delomržeži in da se skušajo po edinci morda celo okoriščati s težkimi razmerami. Vedno in povsod se najdejo ljudje, ki se okoriščajo s povodnjio, požarom in drugimi elementarnimi katastrofami. A gornja dejstva morajo nazorno pokazati, da more biti to le izginjajoča manjšina.

Sodim, da ne bo odveč, če dostavim h gornjim dejstvom nekaj pripomb. Zadnje mesece sem imel priliko opazovati prosjačnike nadlogo na kmetih, ki je zlasti ob prometnejših cestah naravnost neznoma. Najmanj deset brezposelnih se oglašajo dan za dnem. Ti se delijo na več vrst, ki imajo vsi eno skupnost, namreč to, da hočejo imeti denar, dočim darovani kosi kruha ležijo po občestnih kantonih. Industrijski delavec seveda ni varen koruznega kruha, ki ga celo kmet letos strada. Kakor sem čital, so neke brezposelni odklonili ko-

ružno moko in zahtevali pšenično. Dokler je toliko samopasnosti, pač ni mogoče govoriti o revežih. Neznaten del prosjakov tvori domači opešanci, dočim je večina slovenskih brezposelnih prosjakov stara 18 do 25 let. Človek bi pričakoval zgarane družinske očete, ki prosijo za svoje gladne otroke. Prej di sodi človek, če gleda te mlade prosjake, da so potepuhi, ki izkoriščajo brezposelnost drugih, posebno, ker nečejo prijeti za nikakšno delo. Ta nadloga bo zlasti na zimo postala predzna in bodo morala varnostna oblastva napeti vse sile, da jo zatro. Drugi del prosjakov tvori razni nemški popotniki z muziko in brez nje, ki se potikajo v lepem številu po naših krajih. Če se že prikradejo po posttrankih potih čez mejo, bi jih pojezje po lovili in spravili nazaj preko meje. Nadaljnji del prosjakov tvori razni pogoreli, poplavljeni in drugi brezposelni iz drugih banovin. Oblastva jim izdajajo nekako dovoljenja. Nič bi ne godrnjali proti njim, če bi mi sami živeli v naši banovini v izobilju. Tako sem pa naletel na primer, da so naperili uradno postopanje zaradi beračenja proti brezposelnemu povratniku iz Francije, ki mu ne more dati njegova hribovska domača občina podpore, kljub temu, da nima razen pet nedoraslih otrok in žene ničesar na svetu, kar bi bilo njegovo. Kar velja za domače prosjake, naj bi veljalo tudi za brezposelnike iz drugih banovin.

Kolikor sem sam videl, ne gre v glavnem za vprašanje, kako prerediti brezposlene prosjake, temveč: kako preprečiti izrabljanje kmetov, državljanov na škodo resničnih brezposelnikov po mladostnih postopkih, nemških popotnikov in po prostih iz drugih banovin. Resničnim potrebnim brezposelnim naj izda borza dela legitimacije, pa se bo videlo, da bo večina prosjakov odpadla, posebno, če bodo oblastva pometla z navlako, ki jo sedaj iz dozdne ne uvidenosti tiho tolerirajo. K.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

KULTURNI PREGLED

Berlinski glasbeni list o slovenski glasbi

Gerhard Krause je priobčil v berlinski reviji »Signale für die musikalische Welt« glasbeno pismo iz Ljubljane, v katerem piše med drugim: »Zakaj vemo tako malo o Ljubljani? Ali nam je tako skrita, da komaj lahko pride do nas kakšen glas o njej? Samo majhen krog posvečenih ve: ta Ljubljana vam ima kar za pest debelo za ušesi — v muzikalnem pogledu namreč. Staro se ruši, čas se spreminja in glej: v Ljubljani ustvarjajo novo glasbo. Harmonija je drugovrstnega pomena, prvo je: moderna smer. Nato pisec karakterizira glasbeno delovanje in umerjenost Slavka Osterca. »Slišal sem pod Poličovo taktirko koncert za orkester, poprej pa »Klasično ouverturo«. So skladatelji, ki jih ne moreš takoj dojeti. Zvoki ne sledijo nobeni liniji, nobenega reda, ne oklepa se nikakega vzorca, ne drže se konvencionalnega, marveč tipajo za oddaljenim. Glasba prodira pred teboj in prevrača. Gotovo noče biti lepa, ima pa interesantno obličje, kakor je zlasti pokazal koral v tem z izredno večjo roko instrumentiranem koncertu.

Pisec navaja tudi druga Osterčeva dela in poveljalno omenja pevsko interpretacijo g. Bernot-Golobova. V nadaljevanju poroča g. Krause o Škerjančevem kvartetu, ki ga je izvajal ljubljanski oddalni kvartet, in se ustavlja pred skladbo Marjana Lipovška

»Kvartet op. 3«. Na to piše: »Kaj bi še lahko povedal o slovenski glasbi? Ali ne morajo biti Slovenci ponosni s svojim Jakobom Gallusom, sicer Petelinom, slovečim kozmopolitom? Ali nimaš n. pr. Emila Adamiča, tega izbornega instruktivnega glasbenika? Nekaj je, kar je vredno, da slišiš: s srčno vneto zloženo pesem Antona Lajovica »Begunka pri zibelci«, zmerno-moderno skladbo najlepšega značaja, vzoren primer verskoposvetne glasbe. Ta skladba ti gane srce: tudi ljubavna »Pesem o tkalcu«, ki jo je takisto interpretiral pevka Zlata Gjurgjenac-Gavella, te zagrabl, čeprav ne v toliki meri. Narodne popevke Nika Stritofa so izpopolnjene s panonsko posebnostjo, tako zlasti »Pridi, Mimka«, »Ciganška pesem«. »Mene pa glava boli« itd. Milena Verbičeva je s svojim zares umetniškim petjem pripomogla k učinku kompozicij mladega skladatelja dr. Svare: tudi ta skladatelj sega globoko v moderno in skuša preko nje zavzeti posebno mesto. Kot dirigent se z žilavo vneto bori za prapor mladih, kot skladatelj sam iskati in najti — svojo pravico.

Casopis »Signale für die musikalische Welt« izhaja že devetdeseto leto v Berlinu.

Koncert Rdečega križa v Ljubljani

Prvi koncert te sezone se je vršil v ponedeljek v dvorani Filharmonične družbe na

korist centralnega šolskega zobnega ambulatorija v Ljubljani. Vzlic lepemu namenu in ugodnemu datumu pa je bil jako nepopolno obiskani; bati se je, da do dejanske podpore ambulatorija iz dohodkov koncerta sploh ne bo moglo priti. Na koncertu so sodelovali sopranistinja Zlata Gjurgjenac-Gavella, basist Julij Beletto ter ljubljanski komorni kvartet; celotno klavirsko spremljevalo obeh solistov je oskrboval operni kapelnik Niko Stritof. Spored je bil skoro izključno slovenski in se je torej tembolj čuditi, da vzlic nastopu naših najpriljubljenejših solistov in izbiri sporeda ni bilo mogoče zvabiti več publike.

Ga. Gjurgjenac si je izbrala to pot dve Lajovčevi pesmi »Begunka pri zibelci« in »Pesem o tkalcu« ter dve moji »Vizija«, »Počitek pod gorjo«, slednjiji pa nekaj Stritofovih narodnih po zapiskih Stanka Vraza ter je posebno za poslednjo žela mnogo aplavza, tako da je morala še dodat. Basist Beletto je po dvehletnem odsotstvu spet nastopil na koncertnem odru ter podal z njemu lasno izžrpnostjo in prednašalno vnetostjo dve zanimivi Pavčičevi pesmi »Večernica« in »Mlada pesem«, od katerih mi je bila prva neznana in se mi zdi, da je v nji uporabil impresionistične barve spremljeval, ki jih sicer pri njegovih priprostejših pesmih nismo bili doslej vajeni, dalje pa medijumsko narodno »Tri dni mi je, kak sam došel«, v predelavi Vj. Ružiča. Tudi Beletto je moral na viharen aplavz dodati ter si je za to izbral Čajkovskega »Kdor sam mre kopneč«. Središče koncerta je tvoril nastop ljubljanskega komornega kvarteta, ki ga

tvorijo konservatoristi Leon Pfeifer (I. violina), Fran Stančič (II. violina), Vinko Sušteršič (viola) in Oton Bajde (violončelo). Njihov nastop je že pri festivalu Glasbene Matice ljubljanske po enodušni sodbi dokazal, da imamo v mladem komornem kvartetu umetniški faktor, ki ga lahko povsod z uspehom propagiramo. Tudi to pot so se izkazali kot tenkoslušni interpreti slovitega Borodinovega kvarteta v d-duru, ki je trd oreh prežkušnje za vsak godalni kvartet in so rešili nelahko nalogo nad vse častno. Osobito »Noturno« je s kanoničnim, a vzlic temu sladko-sentimentalnim dvosepovom poseben bisser komorne literature in je bil pravilno in smiselno interpretiran. Od mladega komornega kvarteta nam je pričakovati najlepšega napredka in uspehov.

Golarjevi »Dve nevesti« v Mariboru

Cvetko »Golar« je v slovenskem slovstvu samonikl pojav, ki se skoraj ne da uvrstiti v določen krog. Iz kmečkega življenja so zajemali snovi tudi drugi literarni oblikovalci in jo se zajemajo, vendar drugače kot Golar, ki se brani idealizirano. Tak je tudi v svojih komedijah, ki jih pozna skoraj vsa slovenska javnost, so pa prodirle tudi že do bratov Čehov. Maribor hodi nekako pošasi in »Dve nevesti« sta priromali na naš odre šele v soboto 8. t. m. Komedija je že dovolj znana, zato o njej ne bom govoril, poudariti pa moram, da ima vse pogoje za odrski uspeh pri občinstvu, ki se hoče nepriiljeno zabavati.

Režiser g. Jože Kovič je prijel delo s prave strani in je zlasti konec precej skrajšal in poenostavil, tako da učinkuje bolj živahno in skladno kakor v originalu. S preprosto inscenacijo in režijo je ustvaril celoto, ki upliva enotno. Manj sreče je pa imel z govorjenjem. Naši igralci je ne znajo, in tako smo slišali vse, le pristnega gorenjskega narečja ne. Bilo je to nekaj častnih izjem. Splošno so igralci boljše pozgodili kolorit narečja kot igralke, ki so bile tudi preveč kričave; zlasti kadar so nastopale same. Nevarnosti pretiravanja pri ustvarjanju kmečkih likov so se režiser in igralci večinoma srečno ubranili. Predstava je bila tako v splošnem prav posrečena in občinstvo, ki ga je bilo nekaj več kot pri prvih dveh letonjih premiera, ni štedilo s priznanjem. Pred zastor je moral ponovno tudi pisatelj, ki je prejel po prvem dejanju lovovjev vane.

Najmočnejše karakterne like so ustvarili g. Vladimir Skrbinaš, stric Andrejka, g. Pavle Kovič, Močernadnikov Miha in g. Jože Kovič, Napaljonov Nace. Pa tudi ostali, g. Rasberger, kmet Melhar, g. Grom, Napaljon in v manjših vlogah g. Furijan, mlinarjev hlapec ter g. Blaž Rožnikov Tone, so zazivili v neprisiljenem ustvarjanju položajev, zapletljivost in razpletljivost. Ga. Dragutinovičeva je odigrala Melharico prav koražno in ed. Starčeva je tokrat dobro pogodila Lizo, dasi kmečka dekleta navadno niso njena boljša stran. Prava deklina je bila ed. Kraljica. Minica, posrečena potovka Neža pa ga. Zakrajškova.

R. Rehar.

Domache vesti

* **Crikvenica** podarila kraljici narodne noše. Nj. Vel. kraljica je sprejela posebno deputacijo, ki jo je vodil župan mesta Crikvenice. Deputacija je kraljici poklonila novljansko narodno nošo, ki je okrašena s starim ročnim delom. Kraljica se je deputaciji zahvalila ter izrazila svojo radost nad darilom. Kraljica in kraljice ostanejo še nekoliko dni v Novem.

* **Peddesetletnica** zmage hrvatstva v Splitu. Predvčerajšnjim je minilo pedeset let, odkar je v splitski mestni občini izvajala zmago hrvatstva. Ta pomembna zmagala se bo na svečan način praznovala v dneh 8. in 9. novembra 1932. Na slavlje so povabljeni Nj. Vel. kralj, zastopniki vseh oblasti in vsi še živeči splitski župani ter številna narodna in kulturna društva.

* **Novinarski sanatorij** v Niški Banji. Na odborici seji občine Niška Banja, kateri je predsedoval župan Dušan Petković, je bil soglasno storjen sklep, da se beograjski sekciji Jugoslovenskega novinarskega združenja brezplačno odstopi potrebno zemljišče za gradbo sanatorija. Zemljišče se nahaja na najlepšem mestu v centru kopališča.

* **Polovična vožnja** je odobrena za vse posnetke proslave zlatega jubileja prvega slovenskega pevskega društva »Lirac« v Kamniku dne 15. in 16. t. m. Cel vojni listek naj kupijo udeležniki pri odhodni postaji in naj ga ne oddajo v Kamniku na postaji. Vozni listki se bodo žigosali pri koncertu in bodo veljali za brezplačni povratek.

* **Osebnost** vest. Namesto vojaškega vkarja dr. Rožiča, ki je bil nedavno upokojen, je za vršila dolžnosti vojaškega vkarja in referenta v ministrstvu vojske in mornarice imenovan vojaški župnik Davorin Medved.

IZMED NAJBOLJŠEGA — NAJBOLJŠE!

Lendice, hors d'oeuvre, južne, vino, pivu, likerji, stariše, id. Aranzman, za čajanke, godovanje in domače zabave. — Automatični buffet RIO, Selenburgova ulica št. 4. — Telefon 28-63. 11884

* **Spremembe** v državni službi. Kakor objavljajo »Službene novine«, je s kraljevim ukazom Niko Domenico imenovan za staršinsko oddelka vrhovnega državnega tožilstva pri Stolu sedmorice v Zagrebu v oddelku B. Napredovali pa so: iz 5. v 4. položajno skupino Franc Gorečan, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani; iz 6. v 5. položajno skupino Anton Koncler in Janko Karlovšek, prvotimenovani sodnik v Murški Soboti, drugi pa sodnik v Prevaljah. Za računovodji pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani pa sta imenovana Janko Spreizer v 6. in Viktor Markič v 7. položajni skupini. Premeseni so višji komisar finančne direkcije v Ljubljani Franjo Golob in finančni direktorji v Splitu.

* **Da je nehalnost** plačilo sveta, mora v gotovi meri obtežiti tudi marljivost guštanski Rdeči križ. Iz Meziške doline nam pišejo: Zvedeli smo, da bo guštanski odbor Rdečega križa prenehal prevajati bolnike s svojimi rešilnim avtomobilom, ker nima stalnih dohodkov in ker večina dolžnikov ne plača prevoznine. Občine po večini odklanjajo stroške nastale za prevoz občinskih revežev, kmeti pa ne more plačati, ker nima in je že itak prezadolžen. Za prevoz so dolžniki dolžni odboru okoli 30.000 Din in te vsote odbor ne bo nikoli dobil. Nepregledna škoda bi bila, ako bi moral ta občinski odbor prenehati s svojimi samaritanskim delom, saj se je v delo njegovo plodonosno delovanje ravno pred kratkim, ko je rešil celo vas okuženo. V Ljubljani je nastala griza in je bila ogrožena cela občina. Ker na reševalni avtomobil guštanskega odbora neprejel vse bolnike takoj v bolnico, bilo jih je okoli 30, se je obolenje ustavilo in danes ni več bolnika v občini. Da more ta reševalni avtomobil prevajati tudi bolnike obolenje na kužnih boleznih, se je zahvaliti njegovim vzorno urejenim pripravam za razkuževanje. Upamo, da ne pride do skrajnosti, saj je vendar dravovrški srez industrijski in kmetijski in je dnevno potrebna pomoč.

* **Higijenska prodaja kruha** v Zagrebu. V Zagrebu je stopil v veljavo predpis, da se mora iz higijenskih razlogov prodajati pečivo v prozornih papirnih vrečkah. Po ulicah se pečivo ne sme več prodajati.

* **Po vplomu** v občinsko blagajno v Zagorju. Na danek pod tem naslovom, objavljen 9. t. m., smo prejeli od županstva v Zagorju naslednje ugotovitve: »Ni res, da je bilo ugrabljeno 20.000 Din, ki jih je prešla občina od TPD za brezposelnostni sklad, res pa je, da je ukradeni denar občinski denar. Ni res, da bi bil poskušani vplom v tajnikovo mizo, pač pa je res, da ta bita

tajnikova miza odprta preiskana. Ni res, da so bili ukradeni 3 predmeti zapuščina samomornice Hribarja, res pa je, da so bili predmeti zapuščina utoplenca Hribarja.

* **Devet let** po nedolžnem v ječi. Pred okrožnim sodiščem v Jagodini se je te dni vršila ponovna obravnava proti Jovanu Bugariću, ki je bil leta 1924 zaradi umora Ljubice Tueakovića, obsodjen na 20 let težke ječe. Skoraj devet let je Bugarić odsedel v ječi, pri ponovni obravnavi pa se je izkazalo, da mož ni izvršil omenjenega umora. Seveda so ga takoj izpustili.

* **Bestialen umor**. Pred dnevi je v Vrbovski iz domače hiše izginila Marga Perčičeva. Očetu izginule deklice se je sanjalo, da je morje njeno truplo naplaval na breg. Sanje so ga močno razburile; vstal je in se napotil na morskobno obalo, kjer je v rosnici našel žensko truplo, v katerem je spoznal svojo hčerko. Okolo vratu je imela zavito vrvo, s katero je nesrečnica bila zadavljena, kar je ugotovila tudi sodna komisija. Dekle je bilo noseča ter je v smrtnih mukah porodila mrtvo dete. Že mrtvi mladenki so zločinca privzeli kamen za vrat in jo z otročjem vred vrgli v morje. Bestialnega umora je osumljen bivši ženin umorjenke Marko Stipičič. On in njegova druga nevesta sta bila aretirana in izročena sodišču.

* **SK Mirija** priredi v soboto članski izlet v Planico. Dotični, ki imajo legitimacijo Slovenskega planinskega društva plačajo za vso oskrbo z vožnjo vred 75 Din. Ostali brez polovične vožnje za vse skupaj 110 Din. Odhod iz Ljubljane v soboto s popoldanskim in večernim vlakom. Prihaja samo do petka popoldne v kavarne »Evropa« v Ljubljani.

* **Oblike** in klobuke kemično čistiti, barvati, pisati in likati tovarna Jos. Relch.

* **Franz-Josef** — grenčica nadevse milo učinkujoče odvajalno sredstvo.

Iz Ljubljane

u— **Pomočnik** bana g. dr. Pirkmajer je spet nastopil službo in bo spet redno sprejemal ob torkih in petkih.

u— **Počastitev** gg. Vargazona in Černigoja. Udruženje železniških činovnikov, oblastna uprava v Ljubljani, je imelo v soboto zvečer v prostorih g. Mikliča slavnostno sejo, na kateri sta bili izročeni diplomji gg. Vargazonu in Černigoju v znak zahvale za njuno dolgoletno in vzorno delovanje. Prišli so zastopniki centralne uprave iz Zagreba, tovariši oblastne uprave iz Zagreba in Ljubljane, tako da je bilo zbranih nad 50 železniških uradnikov. Slavnostno sejo je otvoril g. predsednik Haszlikiewicz, kot zastopnik oblastne uprave Ljubljane, ki je matica današnjega združenja. V imenu centralne je pozdravil slavljenca g. D. Kušec. Kot slavnostni govornik je nastopil podpredsednik centralne uprave g. Obad. V obširnem in lepem govoru je očitno njuno delovanje v Društvu jugoslovenskih železniških uradnikov v Trstu od ustanovitve 1909 do svetovnega viharja pa od zopetne ustanovitve 1920 do zadnjega občnega zbora. Pokazal je kot izvrstna bojovnika v boju za nacionalne in stanovske pravice tedaj združenih jugoslovenskih železniških uradnikov, in to ob času, ko je bilo velik zločin priznavati jugoslovensko mišljenje. G. Černigoj je bil dolgoletni predsednik centralne uprave v Trstu, g. Vargazon pa predsednik zidamoške podružnice društva. Za tem je izročil g. predsednik centralne diplomji v znak zahvale in spoštovanja. Oba slavljenca sta se v daljših besedah zahvalila za izkazano pozornost in čast. Govorila sta še gg. Baša in Pustoslavšek. Po slovesni seji se je vršil družabni večer.

u— **Petnajst francoskih** dijakov je včeraj preko Rakeke prispelo v Jugoslavijo na počitnice. Z njimi je podpredsednik francoskega parlamenta g. Soulier, ki se je nastanil v Unlonu, dočim je dijak sprejel Akademski kolegij pod svojo streho. Dijaki si ogledujejo Ljubljano, danes popoldne pa odpuščejo v Zagreb.

u— **Organizacija JKRK** za dvoreki okraj vabi vse člane in prijatelje k pogrebu blažekojnega člana tavnatelja Ignaca Verbajsa!

Blago po zadnji modi — KONFEKCIJA AVUGST IGLIČ, Tavčarjeva 3.

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Tel. 2730.

Danes zadnjikrat ob 4., pol 8. in 9.

Muhasta sreča
šaloigra.

Najnižje cene Din 2.—, 4. in 6.—

u— **Predavanje** znamenite hrvaškega planinca dr. Gušića. Predsinočnjim je otvorilo SPD sezono zimskih predavanj. Dvorana Delavske zbornice je bila nabito polna. Predavatelj je v uvodu očitno geografski položaj »Prokletij«, po večjem delu kraškega pogorja, ki se košati ob meji med Jugoslavijo in severno Albanijo. V splošnem je to mrko gorovje in še prav nič raziskano. Že pred svetovno vojno so skušali prodreti vanj številni odlični geografi, pa se jim zaradi divjih albarskih plemen ni prav posrečilo. Predavatelj je povedel poslušalce v devje romantične kraje, kamor je kdaj komaj stopila človeška noga. Njegova tridesetna ekspedicija, se je pričela v Peči in je šla preko Džeravice in mnogih drugih vrhov in sedel do Maja Jerce. Predavatelj je spretno vpletel v opis geološke formacije gorovja in pa šele in običaje prebivalcev teh krajev, ki so po večini Arnauti. Predavanje je bilo posebno poživljeno, ker so ga spremljale številne skioptične slike. Predavatelj je zaključil z željo, da bi bil tudi ta divji svet kmalu odprt širšim množicam turistov, od česar bi imela dohodke tamošnje revno prebivalstvo, na drugi strani pa bi se dalo to gorovje temeljito proučiti.

POVRŠNIKE, ORLEKE itd.

za gospode in otroke nudi najugodnejše
J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova 12.

u— **V visoki starosti** 80 let je 7. t. m. umrla gospa Hermina Hamannova, rojena F. Scher, vdova pred tremi leti umrlega, splošno znanega in cenjenega trgovca C. J. Hamanna. V 65 letih so postali blagi, na Turinškem rojeni gospe naši kraji druga, enako mila domovina, kateri se je posvečala z veliko dobrodružnostjo. Posebno požrtvovalno je skrbela za poplavlence na nekdanjem Barju, njen posebni delokrog pa je bilo evangelijsko žensko društvo, kateremu je predsedovala 14 let. Materinsko je skrbela za 13 otrok, od katerih jih je bilo 7 iz možganeve prebnege zakona, a so bili vsi deležni enake požrtvovalne njene ljubezni. Blago pokopano so ob veliki udeležbi sorodnikov, prijateljev in znancev v ponedeljek položili k večnemu počitku v rodbinsko grobnico na tukajšnjem evangelijskem pokopališču.

Srbska godba — pjevačice
Dnevno ob 8. v hotelu Tivoli.
Vino Din 12.— 12381

Smučarji!

Preden si nabavite čevlje, pišite po naše prospekte ali pa si ogledite naše blago pri tvrdki A. GOREC, Dunajska cesta 1.

BRATA NAGLIČ,
EKSPORT ČEVLJEV, ZIRI

u— **Da bodo reveži** oblečeni za zimo. Ljubljancem je gotovo še v dobrem spominu, kako je Rdeči križ v maju izvršil širokopolezno akcijo po mestu, da nabere nekaj obleke za tiste ljudi, ki si na lasten račun ne morejo omisliti vsega, kar je treba za zimo. Takrat je marsikdo s skrajno prezirljivo skepsa gledal na tovrstne avtomobile, ki so se pod zastavami Rdečega križa izpred Kopečeve Zvezde razpeljali po Ljubljani, češ, saj ne bodo zblili skupaj nič drugega kakor nekaj zavrtih starih cap. Zdaj se je zimski čas že skoraj začel in Rdeči križ je začel razdeljevanje, kar se je tedaj nabralo. Včeraj se je okrog 40 strank z nakazili, ki jih izdaja pisarna Rdečega križa v Wolfvoji ulici št. 12, zglasilo v skladišču Rdečega križa na ljubljanskem polju ob Dunajski cesti in upravniki g. Jagodice je izdal celo garderobo najraznovrstnejših kosov obleke. Pri tej priliki se je vsakdo lahko prepričal, kako prenapeljena je bila tista skepsa nasproti nabiralni akciji v maju. Skladišče Rdečega križa je do vrha natrpano dragocenega materiala, čevljev, plaščev, oblek, perila, da se človek počuti v tem prostoru kakor v kakšni sodobni konfekcijski prodajalni, in precejšnja zasluga za to gre g. Jagodici, ki si skrbno prizadeva, da vsak kos podarjene obleke dobi svojo obliko in vellovo. — Značilno je, da se reveži, ki prihajajo po obleko v skladišče, zmerom branjajo frakov, čeprav so prav dobro obznanjeni in pa galo. Da se proletarec izobražuje, je že še razumljivo, ampak da se vsakdo tako hudo brani galo, brez katerih se celo človek s celimi čevlji ne more prebiti zime, je skoraj malo čudno in smešno.

Lepa pustolovščina

Kakor čudež se nam zdi

ko vidimo, če zadobi od naporenega dela ali dolge bolezni propal človek v nekoliko tednih zopet svojo delovno moč in veselje

u— **Oporni orkester** Narodnega gledališča v Ljubljani bo izvajal 16. t. m. ob 11. dopoldne v uniojski dvorani prvi letošnji simfonični koncert. Kapelnik Neffat, dirigent koncerta, je zbral dela svetovno znanih avtorjev. Na sporedni so Mozart z nedosežno lepo predigro k operi »Figarova svatba«, Schubertova simfonija v A-molu in slavna Francaza Massenetova sulta »Slikovite scene«. Mladi violonist Miran Viher iz Celja bo zaigral Bachov vijoliški koncert v A-molu in Vieuxtempsova balada in poloneza za vijolin-solo. Obe točki mladega izrednega nadarjenega violonista bo spremljal orkester. Nedeljski koncert bo prvi ljudski simfonični koncert letošnje sezone. Če bo poset zadovoljiv, o čemer zaradi izvrstnega programa in slovesa opernega orkestra ne dvomimo, bo tekem sezone še več dopoldanskih simfoničnih koncertov z lažjim sporedom. Vstopnice so v prodaji v knjižarni Glasbene Matice, seže od 6. do 20 Din, stojšča po 4 Din.

u— **Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov** — sekcija Ljubljana vabi svoje člane na ogled tovarne g. Franca Bonacha v Kolčevnem. Odhod v petek 14. t. m. točno ob 14.30 z avtobusom izpred kavarne »Evropa« članj, ki reflektirajo na mesto v avtobusu, naj to prijavijo telefonično najkasneje do četrta na tel. št. 2321, 2521, ali 2629.

u— **Ljubljanski Sokol** naznanja svojemu članstvu tužno vest, da je nenadoma preminil naš zvesti brat Oton Pelan, ki je bil vključen v našim društvu od leta 1874. Obemem pa smo doznali še drugo tužno vest, da nam je neizprosna smrt ugrabila tudi našega zvestega brata Ignacija Verbaša. Naša dolžnost je, da spremito oba brata — pripadnika naše najstarejše generacije — na poslednji poti v častnem stevilu. Zbirališče članstva v kroju jutri v sredo 12. t. m. ob četrta na 15. v Narodnem domu. Blagopokojnikom bodi ohranjen časten spomin.

u— **Sokol** i. Ljubljana-Tabor poziva svoje članstvo, da se udeležijo v čim večjem številu pogreba ravnatelja g. Otona Pelana, očeta naših bratov in sester. Pogreb bo danes ob 16. izpred hiše žalosti Jegičeva cesta 10, kjer bo tudi zbirališče članstva. Udeležba v civilu z znakom.

u— **Drevi** ob 20. bo v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani I. (XII.) delavski prosvetni večer »Svoboda« in »Zarje«. Nastopijo celjski Svobodaši s svojim izbornim pevskim zborom, delavska godba »Zarja«, koncertna pevka Stefanija Frankovska-Vukova in operni pevec V. Janko. Delak bo pa predaval o temi »Delavec in kultura«. Večer se bo oddajal po radiu.

u— **Slovensko zdravniško društvo** ima znanstveni sestanek v petek, 14. t. m. v predavalnici internega oddelka obče državne bolnice v Ljubljani. Predava primarij dr. J. Pogačnik: Otolarinološke operacije.

u— **Ljubljanka** pada. Od nedelje do ponedeljka je Ljubljanka močno narasla, ker so se v njo zlile ogromne množice voda, prihajajočih iz vseh krajev Notranjske, osobito iz Planinske kotline in Cerkniškega jezera, ki je po zadnjih nalivih popolnoma zalito. Ljubljanka se je v zgornjem toku okoli Bevk in dalje razlila čez travnike. Močno je bila narasla tudi Isca, ki se je v svojih pritoki razlila zlasti okoli Bobne gorice. Zda pa je Ljubljanka že močno upadla. Včeraj jutraj je bila nad mestom in Barjem silno gosta megla, dočim je bilo ponoči prav jasno in nebo zelo zvezdasto, toda včeraj popoldne se je nebo znova pooblačilo. Barometer stoji še vedno nizko, namreč 754 mm. Deževje se vrsti v naslednjih dneh.

u— **Preporod** ima svojo otvoritveno plesno vajo v soboto ob 20. v Trgovskem domu. Igra priznani, v raznih letoviških vigrani »Ronay« jazz. Vaje bo vodil dipl. plesni učitelj Jenko. Reklamacije na »Preporod« Arena Narodnega doma.

NACE NAROB, tapetnik, Ljubljana
Gospodstvska cesta 16 (pri Levu) 225

Zvočni kino Ideal

GRETA
GARBO

v filmu ljubezni in neodoljive strasti

„Grešnica“

Predstave ob 4., 7. in 9. zvečer.

Lepa pustolovščina

Odhod torej Tavčarjev pseudonim Emil Leon?

K temu vprašanju, ki ga je nedavno sprožil naš list v zvezi s prvim zvezkom Tavčarjevih Zbranih spisov, smo prejeli še naslednje vrstice dobrega poznavalca Tavčarjevega življenja in dela g. L. P.

Na tozadevne moje podatke o pseudonimu Iv. Tavčarja je g. dr. Janko Štebinger priobčil novo verzijo glede prvega imena Emil. Niemu je pripovedoval Tavčarjev mladostni prijatelj, pokojni pisatelj dr. Fr. Detela, da si je Tavčar prisvojil ime Emil po španskem politiku in pisatelju Emiliu Castelarju.

G. Jakob Avšič odločno trdi, da se dobro spominja, kako mu je Tavčar zatrjeval, da je prevezel to ime po Emiliu Zolaju.

G. univ. prof. dr. Iv. Prijatelj pa zatrjuje, da mu je Tavčar pravil, da tega pseudonima ni prevzel po nobeni znani osebnosti, ampak ga je zafel rabiti v svoji pisateljski mladosti, ker se mu je tako zdelo imenitno.

Res je, da je bil Tavčar nekako zaljubljen v aristokratske in bolj bleščeča imena. To ni nobeno čudo, če se spominimo, da je za mladih let veljal del politične preživljali pri svojem stricu župniku Antonu na Raki. Ta gospod je bil posebno vnet za boljše ljudi, ki so se vozili v lepih kočijah z iskriimi konji, kar zopet ni čudno, saj je bil več let dvorni ali škofov kaplan (hofkaplan) so ga imenovali).

Težko je tudi verjeti, da bi si bil Tavčar privzel ta pisateljski pseudonim kar sam od sebe, ker sta dve imeni Emil in Leon bili

tedanjemu slovenskemu svetu malo znani, odnoro nenavadni. Naši tedanji pisatelji so si prevzemali pseudonime po svojih rojstnih krajih (Ledinski, Ziljski, Koseski, Podlimbarski itd.), le Stritar si je bil svoj pseudonim »Boris Miran« po slovenskih imenih.

In ko se je g. dr. Prijatelj do dobra seznanil s pokojnim Tavčarjem, je bil ta že v najlepših in najresnejših moških letih ter v najresnejšem političnem vrvežu. Ni čudno tedaj, če se mu je zdel pseudonim Emil Leon nekaka mladeniška naivnost in je g. dr. Prijatelj na vprašanje po izvoru svojega literarnega imena odgovoril, da ga ni privzel po nobeni osebnosti, marveč si ga je sam od sebe nadel. Morda je tudi dr. Fr. Deteli iz kateregakoli nagiba imenoval mesto Zolaja Španca Castelarja.

No, in zdaj prehajam k najzanesljivejši priči, katera drži in mora držati, da je vzel ime Emila po Zolaju. Ta priča je Tavčarjeva še živeča soproga, častna dvorna dama. Ona pravi, da se dobro spominja, ko ji je še kot nevesti in pozneje zatrjeval, da si je Emila privzel po Zolaju. Že res, da Tavčar kot romantični ni bil naklonjen naturalističnim pisateljem, a po zadržki njegove gospe soproge, je Zolaja visoko cenil kot za francoski narod zaslužnega moža, ki je šel za tem, da svoj narod dvigne iz zaostalosti na višjo stopnjo kraposti in odpornosti. To trdi gospa dvorna dama. Četudi je bil Castelar starejši od Zolaja, je vendar bil slednji go tovo bolj znan v tedanji dobi pri nas po svojih spisih, ki so jih takrat štali v nemških prevodih.

Tu tedaj stojita dve živi priči proti eni umrli. Posledno veljavna je slednja, in njenem pričevanju sta bila Emil Zola in Leon Cambetta ona, po katerih si je privzel Tavčar pseudonim »Emil Leon«.

L. P.

Popravlil v včerajšnjem članku »Češka in srbskohrvatska književnost« v Handbuch der Literaturwissenschaft moti smisel v prvem odstavku poldebelo natisnjena beseda »slovensk« namesto pravilne: »slovenske književnosti«.

Louis Adamič o svoji stari domovini. V predzadnji številki »Ljubljanskega Zvonca« je izšla Adamičeva proza »Američan v svoji stari domovini«, ki je bila za to našo revijo prevedena naravnost iz rokopisa. V nji opisuje Adamič svoj povratek v domovino. Ta značilni spis je sedaj izšel v newyorskem mesečniku »Harpers Magazine«, in sicer z naslovom »Home Again from America« in splošnim naslovom »An American Returns to His Native Land«. V ameriški reviji je spis priobčen na prvem mestu. V beležkah o sotrudičkih dotične številke piše redakcija o našem rojaku Louisu Adamiču: »Včasih, dasi v preveč dolgih presledkih, dobiva pisatelj priliko, da etoji pred nekimi pojavi v svojo dušo, živi in smrem. Taka prilika se je nudila Louisu Adamiču, ko je pisal ta spis: »Zopet doma iz Amerike naš da-

VSAK NAROČNIK »JUTRA«
je zavarovan za 10.000 dinarjev!

žajnji uvodnik. Nobenega ni med nami, ki ne bi bil v tem ali onem smislu emigrant. Klic: »Zopet doma ob naših gorah« je znan vsem. Čeprav čitatelj te povesti nima nikjer daljne doline, h kateri bi se bil lahko vrnil, da najde ondi potok, ki ni izpremenil svojega teka, isti vrt v cvetju, isto nebo, isto glasovo, da, celo iste prijatelje, mu je vendar po neki mistiki tako kot piscu: tudi on se znajde doma in je zadovoljen. Nasprotno med tem člankom in ostalim delom g. Adamiča pa je opazno. Sedaj je največji problem, pred katerimi stoji ta Američan in prisiljen sredi industrijskega hrupa in težav. Čitatelj se bo tako spomnil »Poloma organiziranega delca« in »Obljubljene deželice«.

Zagrebški kvartet, ki se je doslej že proslavil v inozemstvu z izvajanjem jugoslovenskih komornih del, bo koncertiral 14. oktobra v Budimpešti v veliki dvorani glasbene akademije. Na programu ima večer jugoslovenske moderne glasbe. Izmed Slovencev je zastopal L. M. Škerjanec s »Sonatino da camera«. Dan popreje svirajo v budimpeštanskem radiu isti spored, na kar opozarjamo naše poslušalce (pričetek ob 9.45 zvečer). 16. oktobra koncertirajo v radio-Dunaj, 17. v Bratislavi in 19. pa v Pragi, kjer svirajo spet v Radio-Praga ob 10. uri zvečer. Tudi na tem sporedu je delo L. M. Škerjanca, ostali spored pa je na vseh koncertih sestavljen izključno iz del jugoslovenske komorne glasbe. V mesecu decembru namerava zagrebški kvartet prirediti koncert v Ljubljani, na katerega že sedaj opozarjamo ljubitelje komorne glasbe.

do življenja. Ovomaltine, naravna krepljena hrana, nam v takih slučajih najbolj pomaga.

u— **Še vedno** ogromno gob na trgu. Včeraj je bilo zopet mnogo lepih in zdravih gob na trgu. Prostor za zelenjavo je bil popolnoma zaseden. Tam je bilo 25 vrst stojnice, na katerih je bilo do 400 jerbosov in košev jurčkov. Cene pa so bile včeraj stalnejše po 4 do 5 Din kg. Izredno mnogo gob je bilo včeraj na prodaj tudi pred tobakno tovarno.

u— **Z revolverjem** ga je obstrlil. V slovensko bolnico so včeraj pripeljali 30 letnega posestnika Miha Krivca iz Zaloge pri Kamniku. Imenovan je bil predvčerajšnjim v Spodnjem Berniku, kjer sta se sešla z nekim tovaršem in je ta menda po nesreči ustrelil Krivca z revolverjem v levo nogo. — V Kranjski gori imajo vrtiljak, na katerega se je spravil predvčerajšnjim 9 letni Ivan Štrukelj sin delavca. Med vožnjo pa je postal nepreviden, padel je na tla in se hudo poškodoval na levi nozi. — Na Kongresnem trgu je predmestno podri neznan voznik postrežnolca Marijo Erženovo, stannjočo v Gosposki ulici št. 2. Erženova se je pri padcu težje poškodovala na glavi in na rokah.

u— **JNAD** Jadran opozarja in vjudo vabi na otvoritv plesnih vaj v četrtek 13. oktobra. Plesne vaje se bodo vršile v dvorani Trgovskega doma in pod vodstvom plesnega mojstra g. Jenka vsak četrtek. Izra bo jazz »Ronny«, ki je sedeloval na Bledu in zadovoljil inozemsko publiko s svojim izbranim sporedom. — Odbor.

Da si živce umirim,

Da si glavo razvedrim,

K slamičju grem vsak večer,

bolj prijetno ni nikjer. 11897

u— **Katje Delakove** šola za ritmično gimnastiko in umetniški ples (tečaji tudi za otroke in gospe). Sprejema se dnevno dopoldne od 10. do 11. in popoldne od pol 5. do 6. v palači »Grafikac«, 5 nadstropje (dvigalo).

u— **Izbrani družabni plesni tečaj** v Kazini se bo tudi letos vršil vsako sredo — s pričetkom 19. t. m. pod vodstvom mojstra Jenka. Vabila se razpošiljajo, nove prijave in reklamacije pri g. Jenku, Kazina.

Iz Maribora

u— **Tujski promet** v tretjem četrtletju. V letošnjem tretjem četrtletju je bilo v Mariboru prijavljenih 8923 tujcev, odjavljenih pa 8320. V zasebnih stanovanjih je se nastanilo 4184 oseb, v javnih prenočiščih pa 4739. Od tujih državljanov je bilo največ Avstrijcev, in sicer 1015, Italijanov je bilo 114, Nemcev 209, Čehoslovakov 232, Madžarov 54, Francozov 13, Angležev in Rusi po 3, Poljakov 7, Švicarji 4, po 2 Rumuna, Amerikana in Azijca ter po 1 Belgijec, Nizozemec, Grk, Danec in Avstralec.

u— **Novo** gasilno društvo. V nedeljo je bil ustanovni občni zbor novega prostovoljnega gasilnega društva v Bohovi. Za načelnika je bil izvoljen g. Vernik.

u— **Kap jo je zadel**. Predsinočnjim je zadel 52-letno zasebnico Rozalijo Biskovo iz Vinarske ulice kap. Na pomoč so bili poklicani reševalci, ki so nesrečnico prepeljali z rešilnim avtomobilom v bolnico.

u— **Izpred mariborskega sodišča**. Mali kazenski senat je včeraj dopoldne razpravljal o primeru izredne surovosti. Senatu je predsedoval višji sodni svetnik Zemljč, prislednika sta bila dr. Kolšek in dr. Čemer, obtožbo je zastopal državni tožilec dr. Hojnik. Zaradi težke telesne poškodbe so se morali zasogavljati 25 letni tesar Janez Pučko iz Smolincev, njegov 19 letni brat zidar Stefan Pučko, 22 letni delavec Ferdinand Kure in 22 letni France Sater iz Zup

a — Zrtve napada. Preteklo nedeljo zvečer je napadel neki Ivan Koren na cesti v Podvodi 24-letnega Ivana Jecba iz Podvode in ga zabodel z nožem v levo roko. Jecba, ki je izgubil zelo veliko krvi, so morali prepeljati v bolnico.

a — V zlato svobodo je bilo večeraj pogojno odpuščenih 19 kazencev, ki so prestajali svojo kazen v tukajšnji moški kazalnici. Predstojništvo mariborske mestne policije jih je odpravilo v pristojne domovinske občine. Med njimi je več ljudi iz južnih krajev države, ki so bili v kazalnici večinoma zaradi krvoprelitja iz krvnega maskevanja in drugih zločinov.

a — Deber plen mariborske policije. V noči na torek je mariborska policija prijela nekoga Karla F., ki ga zasledujejo remiški orožniki, kakor tudi mariborsko okrožno sodišče zaradi razbojništva, ki ga je izvršil letos v juliju v Kapli pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu, kjer je napadel in oropal nekoga pastirka in mu odvzel žepno uro. Odgovorjati pa bo moral F. pred sodiščem tudi še za več tatvin, ki jih je izvršil v zadnjih mesecih. Med drugim je odnesel preteklo nedeljo s skupnega prenočišča v Radvanju nekemu lastniku vrtiljaka 100 Din gotovine, sukno in par čevljev. Po zaslišanju je policija izročila sodišču.

Iz Celja

a — Drevi ob 20. bo otvorjena nova sezona Mestnega gledališča v Celju z gostovanjem mariborskega Narodnega gledališča, ki bo uprizorilo Cankarjevo komedijo »Za narodov blagor«. Vstopnice so dobe v predprodaji v knjigarni K. Gorčarja našli na Kralja Petra cesti. Pričakovati je, da bo občinstvo iz Celja in okolice s številnim obiskom pokazalo smisel za gledališko umetnost.

a — Šahovski mojster Vasil Pirc bo igral v sredo 19. t. m. ob 20. v salonu hotela »Evropa« simultanko s 35 igralci nankrat. Celjski šahovski klub vabi k udeležbi vse šahiste iz mesta in okolice — člani in tudi nečlane, ki jih bo odbor sprejel. Udeleženci naj prinesejo po možnosti šahovnice in figure s seboj.

a — Avtomobil nabiralne alkeje za brezposelne in sirmasne sloje v celjski mestni in okoliški občini je večeraj dopoldne nabiral po mestu, popoldne pa v okolici. Nabiralci so nabrali mnogo oblek, obutve, perila in tudi precej gotovine. Avtomobil, ki je naznanjal svoj prihod s trobentnimi signali, je vzbujal povsod veliko pozornost.

a — Hud karambol avtomobila in voza. Večeraj zjutraj je neki avtomobil iz Mari-

bora zavzval na državni cesti med Žalcem in St. Petrom v Savinjski dolini od zadaj v voz nekoga posestnika iz Gotovelj pri Žalcu. Avtomobil je odlomil sprednje kolo z voza in zlomil konju nogo. Konja so morali takoj zaklati. Tudi avtomobil je močno poškodovan. Kdo je zakrilil nesrečo, bo ugotovila preiskava.

a — Sleparaška ciganska trojica. Celjska policija je aretirala 56-letnega cigana Matja Gomana iz Čukovca v hudebškem srezu, 33-letnega Zlatka Gomana in 17-letnega cigana Toma Katanjaša iz Caverca v preloškem srezu zaradi goljufije. Zlatko Goman in Katanjaša sta pred mesecem kupila v trgovini ge. Findeisnove Za kresijo neko malenkost in plačala s stodinarskim bankovcem. Ko jim je odšla gospa denar, sta hitro skrila dva desetinarska bankovca in rekla, da se je gospa zmotila. Gospa jima je verjela in je našla še dva bankovca. Isto goljufijo so poskusili vsi trije cigani v ponedeljek 10. t. m. v slaščičarni g. Rebeuschegga na Glavnem trgu. Kupili so za dva dinarja slašče in plačali zopet s stodinarskim bankovcem. Ko jim je gospa odšla denar, pa so skrili 50 Din in potem trdili, da jim je gospe odšla 50 Din premalo. Zadeva je bila takoj javljena policiji, ki je cigane aretirala. Pri njih so našli tudi dve gnjati, ki izvirata najbrž iz kake tatvine. Verjetno je, da imajo cigani še več grehov na vesti.

a — Tri porke. Poročili so se: v soboto 8. t. m. pri Devici Mariji v Pušavi trgovec g. Karol Beneš iz Maribora z gostilničarko in posestnico go. Alojzijo Zavodnikovo iz Celja; v ponedeljek 10. t. m. pa v Petrovčah trgovec g. Slavko Brusek iz Celja in posestnikova hčerka gđ. Marija Plaskanova iz Orle vasi. Istega dne se je poročil v Prevaljah tamošnji okrajni sodnik g. Janko Karlovic, nečak celjskega odvetnika g. dr. Josipa Karlovška, z gđ. Doro Filipovsko iz ugledne rodbine v Prevaljah. Iskrno čestitamo!

a — Mestni kino predvaja danes ob 20.30 veličastni zvočni film »Alraune«. V glavnih vlogah Frigida Helm, Albert Bassermann in Bernhard Goetzke.

Iz Trbovelj

a — Preložitve otvrtice strelišča streljaške družine. Prvotno za 16. t. m. nameravana slavnostna otvoritev strelišča se preloži na nedeljo 23. t. m. in to zaradi slavnosti, ki jo ima 16. t. m. okrožna streljaška družina v Celju.

Iz Ptuija

a — Kmetiška hranilnica in posojilnica se je preselila v lastno palačo na Meklošičevi cesti.

Gospodarstvo

Referenca in klavzula o največjih ugodnostih

Ob priliki evropskega kongresa v Basiju je v okviru referatov o gospodarskih problemih Srednje in Vzhodne Evrope anel tudi naš delegat bivši minister dr. Francež važen referat o vprašanju preferenčnih carin in klavzule o največjih ugodnostih. Dr. Francež je med drugim ugotovil naslednje:

Klavzula o največjih ugodnostih je gotovo veliko pripomogla, da se je razvila svetovna trgovina v zadnjih desetletjih pred svetovno vojno. Po svetovni vojni pa je njena vloga postala drugačna, in sicer pod vplivom protekcionistične gospodarske politike posameznih držav. Carinske omejitve, devizni predpisi, kontingentiranje veterinarske in druge ovire so ustvarile zastoj v mednarodni izmenjavi dobrin. Klavzula o največjih ugodnostih danes nima več one vloge, ki jo je imela prej in se trajno ne more več obdržati v sedanjih oblikah. Lahko sicer ostane kot princip za pretežni del predmetov svetovne trgovine, vendar jo je treba prilagoditi posebnim razmeram v nekaterih gospodarskih področjih. Ustvariti je treba za določeno število predmetov in za določene skupine držav izjeme, kakor že dolgo obstojajo v trgovskih odnošajih med nekaterimi državami. Tako imamo izjeme ugodnosti za izmenjavo dobrin že dolgo med Kanado in Zedinjenimi državami, med Zedinjenimi državami in Kubo, med državami Južne Amerike, med Španijo in Portugalsko in v zadnjem času tudi med Nizozemsko in Belgijo. V prometu med temi skupinami držav je v gotovem pogledu eliminirana klavzula o največjih ugodnostih. Zakaj potem ne bi Srednje evropske države v skrajni sili druga drugo prožile pomoč na enak način, to je, da za omejeno število trgovinskih predmetov v medsebojnem prometu izločijo klavzulo o največjih ugodnostih. Pravica na obstoj je prvi zakon za vsako narod in za vsako državo. Če je ta pravica ogrožena zaradi mednarodne tradicije, ki je po večini postala že fikcija, potem se nobenemu narodu ne sme zametati, ako gre preko te zapreke. One, ki trdovratno sili-tijo brezpozorno klavzulo o največjih ugodnostih, je treba opozoriti, da morejo le izjeme še zagotoviti nadaljnji obstoj principa največjih ugodnosti.

Pozitvski, da se klavzula največjih ugodnosti kompromisno zveže s preferenčnim postopanjem, niso uspeli. Tak pozitvski predstavljajo preferenčni sporazumi Jugoslavije s češkoslovaško in avstrijsko, Avstrije s Madžarsko. Nemčije z Rumunijo itd. V teh sporazumih se priznavajo preferenčne ugodnosti za nekatere agrarne proizvode, in sicer z zahtevo po protiuslugi v obliki popusta carin na gotove industrijske izdelke. Za te popuste pa ne veljajo izjeme od klavzule o največjih ugodnostih, tako da znižanje industrijskih carin ne velja samo za ono državo, ki daje preferenčne ugodnosti za uvoz agrarnih proizvodov, temveč za vse ostale države, ki uživajo klavzulo o največjih ugodnostih in ki niso donesle nikakih posebnih zrtve.

Tak sistem ima za posledico, da država, ki daje preferenčne ugodnosti na agrarne proizvode, ne more dati dovoljnih popustov (daje le kakih 20 do 30 odst. normalnih carin) ki bi agrarni državi mogel dejansko pomagati. Pa tudi agrarna država ne more urediti večjih protikoncesij, če morajo taki carinski popusti na industrijske izdelke po klavzuli o največjih ugodnostih veljati tudi za vse druge države. V primeru, da nudi neka država naši državi preferenčni popust na primer na žito, tako da znaka znižanje carine na dogovorjen kontingent žita 30 milijonov Din, je naravno, da bo država, ki daje preferenčne ugodnosti, skušala doseči na razne pre-

mate svojega izvoza carinski popust v približno isti višini. Ker pa mora naša država dati isti carinski popust vsem državam, ki uživajo največje ugodnosti, more torej v celoti mnogo več popustiti, če hoče določiti državi, ki nudi preferenčno postopanje za žito, dati carinski popust od 30 milijonov Din. Tu se najbolj vidi, da preferenčni sistema ne moremo kompromisno vezati s klavzulo o največjih ugodnostih. Preferenčno postopanje more imeti le tedaj zaželjene ugodne posledice, kadar bodo tudi agrarne države za kompenzacijo industrijskim državam lahko nudile slične preferenčne popuste. Samo na osnovi popolne reciprocitete zagotovo preferenčno postopanje lahko prinese trajne koristi obema pogodbenima strankama in lahko zaščiti agrarne države od ponižanja, češ, da zahtevajo pomoč oziroma milost od industrijskih držav, za katero navedeno ne morejo nuditi protikoncesij.

Gospodarske vesti

a — Potreba ukrepov proti skrivanju gotovine. Pod tem naslovom smo v nedeljski številki opozorili javnost na kvarne posledice tesaviranja novčanice in na umestne in potrebne ukrepe proti temu zlu. Ta naša vest jo napravila v naši javnosti globok vtis in kakor čujemo iz krogov denarnih zavodov, se že javlja dotok vlog iz sredstev tesavirane denarja, četudi v še manjšem obsegu. Zdi se, da poenjuje tudi navorzo, nepotrebno dviganje denarja. V pošlino našega prvotnega članka opozarjamo, da so izveze od nameravane odtegljaja samo one novčanice, ki bodo pred zamenjavo oziroma pred žigosanim viženo kot vloge v denarnih zavodih, ne pa v depojih ali sefih. Ponovno moramo še ugotoviti, da govorice o odtegljaju hranilnih vlog nismo imeli in da bi, eventualni odtegljaji, kakor smo že v nedeljo omenili, zadel le one, ki hranijo gotovino (bankovce) preko potrebe doma, nikakor pa ne one, ki imajo denar naložen, kakaj vloga ni več denar, temveč premoženje.

a — Tudi prekomerno mlaganje denarja na žirovni račun je tesavirano. Kako ovira v sedanjih razmerah tesaviranje denarja naše gospodarsko življenje in kakšno veliko škodo prinaša vsemu gospodarstvu odtegljaje denarja iz naravnice cirkulacije, o tem smo na tem mestu že ponovno razpravljali. Opozoriti pa moramo še na drug pojav, ki v stvari ne pomeni nič drugega, kakor tesaviranje. Nekatera velika podjetja in nekatere tvrdke, ki imajo zaradi skrčenega obsega poslov sedaj na razpolago več gotovine, vlagajo ta odvišna sredstva na žirovne račune pri Narodni banki. To je na prvi pogled docela v redu, dejansko pa je tesaviranje. Ogromna razlika je namreč, če kdo naloži svoja odvišna denarna sredstva pri kakem denarnem zavodu, ki ta sredstva lahko plodonosno plasira v gospodarstvu, kakor pa če denar naloži na žirovni račun pri Narodni banki, ki takega denarja ne more naprej posojati, nasprotno imeti mora za take vloge enako zlato in devizno kritje kakor za obtok bankovcev. Žirovna vloga pri novčanični banki v stvari sploh ni vloga. Taki žirovni računi imajo le ta namen, da odvečje imetnika računa potrebe držanja večje gotovine v lastni blaginji. Z žirovnim dobroimetjem pri novčanični banki se vršijo plačila (s prenosom iz enega računa na drugega) kakor z bankovci, zato se žirov, dobroimetja pri novčanični banki tudi v teoriji smatrajo enako za denar kakor bankovci. Kdor torej drži na takih računih večje vsote, kakor jih potrebuje za reden plačilni promet, ta dela isto, kakor

oni, ki preko potrebe drži gotovino doma. Kakor čujemo ima poleg nekaterih drugih tvrdk tudi Trboveljska premožkopna družba v zadnjem času mnogo razpoložljive gotovine, ki jo pa na nalaga večinoma na žirovni račun pri Narodni banki, kar gotovo ni v splošnem gospodarskem interesu. Iz krogov malih domačih delničarjev te družbe smo bili tudi opozorjeni, da družba sklenjene dividende še noče izplačati, ker je ne more istočasno zaradi deviznih omejitev izplačati inozemskim delničarjem. Gotovo bi bilo umestno, da bi družba vsaj domačim delničarjem izplačala dividendo, ker bi tako vsaj del njenih odvišnih sredstev prišel v promet.

Hmelj

+ Zalee, 11. oktobra. Izredno živahno povpraševanje po našem letošnjem hmelju traja dalje. Dočim se splošno plačuje po 16 do 22 Din za kg, doseže prvovrstno izbrano blago 22 do 24 Din, izjemoma pa se ponuja že tudi do 25 Din za kg. Zaključna tendenca je prej ko slej zelo čvrsta.

Borze

11. okt.

Na ljubljanski borzi se je danes deviza New York po večerajšnjem nenavadnem mednarodnem padcu zopet nekoliko okrepila. Vzporedno so se zaradi tega okrepile tudi devize London, Trst, Berlin in Bruselj. Le Praga je ponovno nekoliko popustila.

Na zagrebškem efektuem tržišču je bila vojna škoda prilično čvrsta in je bila zaključena po 189. Blairovo posojilo pa je nadalje popuščalo. 7% Blairovo posojilo se je trgovalo po 36,50. Promet je bil še v 6% begluških obveznicah po 84.

Devize

Devize: Amsterdam 2308.46—2319.82. Berlin 1360.41—1371.21, Bruselj 796.63 do 800.57, Curih 1108.35—1113.85, London 197.64—199.24, New York ček 5711.03 do 5739.29, Pariz 225.18—226.30, Praga 169.56 Curih. Pariz 20.32, London 17.8625, New York 517.75, Bruselj 71.90, Milan 26.5150, Madrid 42.50, Amsterdam 208.30, Berlin 122.95, Stockholm 91.80, Oslo 90, København 92.75, Sofija 3.73, Praga 15.30, Varšava 57.90, Bukarešta 3.07.

Elekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 186—187, za okt. 186—188, za dec. 182 do 186, 7% investicijske 53—55, 6% begluške 34—34.50, 7% Blair 35.36, 8% Blair 37.50 do 38.50, 7% Drž. hip. banka 48 bl.; bančne vrednote: Narodna banka 3900 den., Priv. agrarna banka 210—218.

Beograd. Vojna škoda 187—184 zaklj., 6% begluške 34. 34.50, 33.50 zaklj., 7% investicijske 50.50 den., 7% Drž. hip. banka 48, 47 zaklj., Narodna banka 3900 zaklj., Priv. agrarna banka 221, 220 zaklj.

Dunaj: Staatseisenbahnges 16.11, Trbovlje 21, Alpina-Mont. 12.03.

Blagovna tržišča

LES.

+ Ljubljanska borza (11. t. m.) Tendence za les slaba. Zaključkov ni bilo. Povpraševanje je za deske (III./IV.) za izdelavo zabojev, 4 m, 18 mm, za 5000 drogov (smreka, jelka 6.50 m dolžine, 10 cm premera na vrhu in 16 cm premera spodaj) za podmerne deske (smreka, gorenjske provenience, 28 mm debele, 4 m in za rezano bukovino (I., od 50 cm dolžine navzgor, etopnekuje po 10 cm, dobava v 3 mesecih, in sicer 42 m³ 45/57, 28 m³ 45/63, 70 m³ 48/57 in 28 m³ 50/63).

ZITO.

+ Chicago, 11. okt. Začetni tečaji: Pšenica: za dec. 48.625, za marec 53.625, za maj 54.75; koruza: za dec. 26.625, za marec 31.375, za maj 32.75; oves: za dec. 15.875; riž: za marec 31.625, za maj 36.75.

+ Winnipeg, 11. okt. Začetni tečaji: pšenica: za okt. 48, za dec. 50.25, za jan. 55.

+ Ljubljanska borza (11. t. m.) Tendence za žito čvrsta. Zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (slov. postaja, mlevska tarifa, plačljivo v 30 dneh): smreška, 76 kg po 187.50—190, baška, 76 kg po 190—192.50, smreška stara 78 kg po 192.50—195, baška stara, 79/80 kg po 197.50—200; moka (slov. postaja, plačljivo v 30 dneh): baška 20c po 310—315, banatska 20c po 320—325; koruza (slov. post., plačlj. v 30 dneh): baška stara po 145—147.50, nova, umetno sušena po 110 do 125.50.

+ Novosadska blagovna borza (11. t. m.) Tendence stalna. Promet 39 vag. Pšenica (76 kg): baška, okol. Novi Sad, okol. Sombor, smreška, gornjebaška 144—146; baška potiska 146—148; ladja Tisa 150—152.50; ladja Begej 149—151; gornjebaška 140—142; banatska, pariteta Vršac 138—140. Koruza: baška, smreška, stara 90—92.50; banatska stara 85—87; baška nova, za dec.—jan. 62.50 do 65; za marec-maj 78—80; smreška nova, pariteta Indija 65—67; pariteta Sid 67 do 68. Ječmen: baški, smreški, 64/65 kg 90 do 95. Moka: baška, banatska 20c in 20c 235 do 250; 20c 215—220; 20c 190—200; 20c 160 do 170; 20c 135—145; 20c 82.50—87.50. Otrubi: 60—62. Fišol: baški in sremski beli 110—115.

+ Somborska blagovna borza (11. t. m.) Tendence nespremenljiva. Promet 76 vag. Pšenica: baška, okol. Sombor, smreška in banatska 137.50—140; gornjebaška 140 do 142.50; slavonska 135—137.50; baška potiska 142.50—145; banatska potiska 140—142.50. Koruza: baška stara 88—90; okol. Sombor 90—92; baška nova 50—52.50; banatska nova, za december-januar 60—62.50; baška, umetno sušena 65—67.50; baška sušena, ladja Dunav, Tisa 71—73. Moka: baška in banatska 20c in 20c 225—235; 20c 200—210; 20c 185—195; 20c 155.50 do 165; 20c 135—145; 20c 84.50—87.52. Ječmen: baški, smreški 64/65 kg 90—95. Otrubi: baški 57.50—60. Fišol: baški, uzančni 107.50—112.50.

Sport

Tekmovanje za lahkoatletsko prvenstvo posameznikov v Mariboru

Na igrišču SK Rapida so bile v petek, soboto in nedeljo lahkoatletске tekme za prvenstvo Maribora. Tekmovanja se je udeležilo 73 atletov. Organizacija se je bila brezhibna, posamezne discipline so se vršile hitro. Posamezni rezultati so bili:

Tek 800 m: 1. Hoffer (Rapido) 2:12.4; 2. Drevenšek (Svoboda) 2:20.3; 3. Rak II. (Zel.) 2: 21.

Tek 5000 m: 1. Podpečan (Zel.) 17:14.6; 2. Struel (Maraton) 17:14.6; 3. Herič (Zel.) 18:21.6.

Tek 200 m: 1. Mühleisen (R); 2. Jeglič (R) 26.8; 3. Kompara (ISSK. M.) 27.

Bolj belo ko sveže zapadli sneg....

... postane Vaše perilo, če je perete s preiskušanim ALBUS-terpentinovim milom.

Razkrajajoča moč terpentina, spojena z močno penečim se ALBUS-milom daje idealno pralno sredstvo

ALBUS-terpentinovo milo.

Met krogle: 1. Celhar (Z.) 10.91 m; 2. Rak I. (Z.) 10.88 m; 3. Vidic (Maraton) 10.57 m.

Skok ob palici: 1. Smerdel (Maraton) 2.90; 2. Heller (R) 2.70; 3. Zupan (Z.) 2.70.

Tek 1500 m: 1. Hoffer (R) 4:38.6; 2. Podpečan (Z.) 4:46.8; 3. Stiglitz (R) 4:49.

Met diska: 1. Celhar (Z.) 36.67; 2. Rak I. (Z.) 34.67; 3. Flak (R) 33.75.

Troskok: 1. Perin (ISSK. M.) 11.32; 2. Smerdel (Maraton) 11.27; 3. Jeglič II. (R) 11.01.

Tek 10.000 m: 1. Struel (Maraton) 37:23; 2. Straub (Z.) 37:57; 3. Ketš (ISSK. M.) 37:50.

Skok v višino: 1. Mlekuš (ISSK. M.) 1.65; 2. Jeglič II. (R) 1.65; 3. Arko (Z.) 1.60.

Tek 100 m: 1. Monderer (R) 12.2; 2. Mesarec (R) 12.3; 3. Vidic (Maraton) 12.4.

Met kladiva: 1. Rak I. (Z.) 30.75; 2. Vidic (Maraton) 27.68; 3. Smerdel (Maraton) 26.31.

Skok v daljavo: 1. Perin (ISSK. M.) 5.99; 2. Smerdel (Maraton) 5.97; 3. Ogrizek (R) 5.60.

Met kopja: 1. Flak (R) 46.41; 2. Ogrizek (R) 40.92; 3. Lozej (Z.) 40.50.

Tek 400 m: 1. Hoffer (R) 57 (v predteku 55.81); 2. Uratnik (Maraton) 58.6; 3. Mühleisen (R) 61.

Štacija 4 krat 100 m: 1. SK Rapido 49.4; 2. SSK Maraton 51.2; 3. ISSK Maribor 51.4.

Moto-Savez kraljevine Jugoslavije nam javlja, da se letos ne bodo obdrževale državno prvenstvene motociklistične dirke.

Smučarski klub Ljubljana. Redni občni zbor danes ob 20. v Emoni. V čim večjem številu!

Nogomet na deželi

SK Korotan (Kranj): SK Svoboda komb. (Ljubljana) 4 : 1 (2 : 1). Domačini so nastopili z nekaterimi rezervami, ki pa so se prav dobro obnesle. Kljub slabemu vremenu in mokremu terenu je bila igra živa in hitra in do konca zanimiva. Gostje so takoj v početku z 1 : 0 vodili, kar sicer ni bil njihov uspeh. Mokra in težka žoga je z noge sicer izvrstnega branilca zdrsnila v njegov lasten gol. Kmalu pa so domačini izenačili in ob koncu prvega polčasa prešli v vodstvo. V drugem polčasu so bili stalno v premoči in zvišali score na 4 : 1. Igra je potekala res prijateljsko, ker sta obe moštvi bili disciplinirani, kar je tudi zaslugi sodnika g. Dolinarja, ki je znal vsako ostrož v kal zadržati. V nedeljo gostuje v Kranju v I. in rezervnim moštvom SK Jadran iz Ljubljane.

SK Dobrna : SK Sloga 8 : 2 (1 : 1). Mladi loški klub je dopoldne odigral prijateljsko tekmo s starejšim trboveljskim rivalom in podlegel s precejšnjo razliko. V prvem polčasu enakovreden, v reprizi fizično iztrpan.

Službeno iz LNP. Seja p. o. danes ob 19. pri Levu.

Ljubljanski plavalni podsavez. (Službeno). Seja upravnega odbora danes ob 18.30 v Evropi. Udeležba za vse odbornike strogo obvezna.

Koturski savez kraljevine Jugoslavije javlja, da se vrši državno gorsko prvenstvo 16. t. m. na progi Pilava gorica — Turjak 9 km: pričetek ob 14. Vozi se v dveh skupinah, in sicer: juniorji in prvorazredni. Start posamezni v naslednjih od ene minute pri km 4.500. Prijave sprejema drugi tajnik saveza, Pavel Pelc, Ljubljana, Poljanska cesta 20, s prijetno 10 Din.

Koturski savez kraljevine Jugoslavije, »Triglavske pododbore« v Ljubljani javlja, da se vrši gorsko prvenstvo »Triglavskega pododbor« ob enem z državnim gorskim prvenstvom dne 16. t. m. na progi Pilava gorica — Turjak km 9. Pričetek ob 14. Klasificira se skupno z državnim gorskim prvenstvom. Prijave sprejema tajnik »Triglavskega pododbor«, Pavel Pelc, Ljubljana, Poljanska cesta 20 s prijetno 10 Din. Prvi prejme naslov: »Triglavskega pododbor« za l. 1932/33. drugo, tretjo in peto kolajno Juniorji: prvi prejme naslov: juniorski »Triglavskega pododbor« za l. 1932/33. drugo in kolajno, drugo, tretjo, četrti in peto kolajno.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 16. naprej strogo obvezen trening za vse nogometaše.

Smučarska sekcija SK Ilirije. Redna odbora seja v četrtek ob 20. v kavarni Evropa. Trej naj se iste hreznostno udeležijo: Banovec, Kuhar, Kumstelj, Mahko-

vec, Miklavčič, Rupnik, Subic in Tinta. Važna seja zaradi sestave novega odbora in določitve programa.

SK Ilirija. (Table-tenis sekcija). Porizivajo se vse članice ping-pong sekcije, da se redno udeležijo treningov, ki se vršijo vsak dan od 17. do 20.30.

TSK Slovan. Danes ob 16. dalje treading na igrišču Primorje za vse igralce. Obvezno pa za Zavri I. in II. Lumbur, Zevnik, S'uga, Galie, Bögel, Uhan, Rudi, Dušan, Šaus, Znidarič in Senčar. V četrtek članski sestanek vseh igralcev ob 20. pri Sokolu.

Predavanja na ljubljanski juridični fakulteti

Ljubljana, 11. oktobra.

Evropski časopisi so osvojili lepo navado, da prinašajo v začetku univerzitetnih semestrov sezname od posameznih fakultet napovedanih predavanj, seminarjev in vaj. Mi bomo sledili temu zgledu. Širše občinstvo sicer ne zve prav nič o vsebini predavanj na naši univerzi, ki so prav tako dokaz našega znanstvenega napredovanja, kakor n. pr. znanstvene knjige. Neredko se celo zgodi, da se študenti, ki zve za predavanje, navdušijo zanj v taki meri, da ga začne redno posecati. V naslednjem objavljamo izvešček predavanj z naše juridične fakultete v bodočem semestru. Seznani predavanja na ostalih fakultetah bodo sledili.

V zimskem semestru stud. l. 1932/33 bodo na naši juridični fakulteti naslednja predavanja, seminarji in vaje:

Hon. prof. Andrejka: Policijsko pravo. Red. prof. Bilimović: Narodno gospodarstvo: Zagodovinski razvoj ekonomske vede; Narodno-gospodarski seminar.

Hon. prof. Böhm: Prometna politika: Geopolitični vidiki v svetški industriji: Seminarske vaje.

Red. prof. Dolenc: Gorske bukvje in slovensko običajno pravo: Kazenski sodni postopek kraljevine Jugoslavije: Izbrana poglavja iz t. zv. stranskih kazenskih zakonov: Seminarske vaje iz kaz. materialnega in formalnega prava (skupaj z red. prof. Maklecom).

Red. prof. Eller: Finančna veda: Vaje iz finančne vede in iz finančnega prava.

Priv. doc. Furlan: Nauk o interpretaciji. Red. prof. v. Jaskinič: Pravna zgodovina Južnih Slovanov (s splošnim uvodom v pravno zgodovino slovenskih narodov).

Univ. docent Jurkovič: Upravna pravna veda.

Izred. prof. Korošec: Zgodovina in sistem rimskega prava: Vaje v eksegetiki pandekt: Uvod v stara orijentalna prava; Uvod v angleško zasebno pravo.

Red. prof. Krek: Poedne obligacije rimskega prava s posebnim ozir na sedanje pravo; Nauk o lastnosti; Zemljiškoknji

Iz življenja in sveta

Svatba sinu francoskega državnega predsednika

▼ Rambouilletu se je oženil, kakor smo že poročali, sin francoskega državnega predsednika g. Jean Lebrun. Vzel je za ženo hčer invalidnega častnika Marina. Na sliki vidimo svate po poročnem obredu. Od leve proti desni sedijo: min. predsednik Herriot, predsednik Lebrun in novoporočenca. V ovalu spodaj podpisuje Jean Lebrun poročno listino

Prvi znak starosti

Prof. dr. Maks Flesch opozarja v našem zdravniškem strokovnem vestniku na neki simptom, ki je po njegovem mnenju prav prvi znak staranja in ga strokovna literatura doslej kot takšnega ni navajala. Ta literatura navaja pač negotovo hojo kot prvo znamenje starosti, toda pred negotovo hojo pridejo še močnejše in ravnotežju. Kolesar n. pr., ki ne najde več takoj ravnotežja, ko stopi na kolo, je upravičen domnevati, da je prenehal biti mlad.

Včasih se te motnje pojavijo nenadoma, brez vidnih prehodov. Še dan prej si n. pr. z lahkoto našel ravnotežje na kolesu, sedaj pa moraš s težavo poskusiti tri do štirikrat. Istočasno se občasno pojavlja tudi neka omotica, bodisi pri stopanju na kolo, bodisi pri stopanju na razgledne stolpe itd. Včasih zadostuje že kakšna krivulja ceste, da povzroči takšno omotico. Ta naraščajoča negotovost je tista, ki po naziranjih prof. Flescha vodi do počasnejše hoje, ki je pravi znak starosti. Ta negotovost pa nikakor ni istovetna z nazadovanjem pravega čuta ravnotežja, kajti v tem prvem stadiju je sluh večinoma še nedotaknjen — dokaz za to, da je čut ravnotežja, ki ima svoj sedež baš v slušnem organu, še normalen.

Pravi vzrok bo v neki centralni spremembi, ki je v zvezi z naraščajočimi leti in ki je sorodna motnjam spomina, ki se javljajo isto tako v višji starostni dobi.

Plače najvišjih francoskih uradnikov

V trenutku, ko si celo bogati Francozi prizadevajo s štednjo v državnem gospodarstvu, bo zanimalo marsikoga, kako plačuje Francija svoje najvišje reprezentante. Podatke posnemamo iz nekega pariškega lista in so večinoma novi.

Predsednik republike ima skupnih dohodkov 3 milijone 600.000 fr. na leto. Ministri imajo 180.000 frankov letne plače. Ministrski predsednik je v tem pogledu popolnoma izenačen s svojimi tovariši za zeleno mizo. Od te plače pa se vsakemu ministru odtegne vsota, ki jo prejema kot poslanec ali senator. Poslanci dobivajo 60.000 frankov letno. Od te vsote je 33.000 frankov podvrženih davčnim obremenitvam za dohodnino, ostalih 27.000 frankov je davka prostih. Teoretično so francoski ministri plačani dnevno, kajti če je kdo v vladi, ki pade po dveh dneh, samo 48 ur, ima takšen minister pravico do plače samo za čas, dokler je bil res minister.

Okostje nadozavra

Kurator oddelka za okamenine v new-yorskem muzeju za kulturno zgodovino dr. Barnum Brown sporoča javnosti, da se mu je posrečilo odkriti popolno okostje nadozavra, živali, ki je živea v predpotopni dobi na zemlji.

Doslej je bilo o tem velikanu znanih le nekaj kosti, ki so jih našli pred 40 leti. Do tistega odkritja pa niso vedeli o nadozavru sploh ničesar. Novo okostje, ki je ležalo v precej globokih skladišnih kredah, je odkril dr. Brown 50 km južno od Billingsa v Montani. Okostje je, kakor rečeno, popolno, manjkajo le neki deli glave. Čeprav je spadal nadozaver k dinosavrom, je bila ta pošast vendar manjša od slednjih, zato pa jih je presegala po širokosti konstitucije. Primerek dr. Brownja je dolg 4 m in pol in nad 2 m širok. Pokrivala so ga nekatere ogromne luskinke, v malem podobne ščitki, kot so ga rabili stari vojščaki. Stari noslovci cenijo starost najdenega okostja na 100 milijonov let.

Poln želodec, neredna vrenja v debelem črevesu, odebelelost jeter, zastajanje žolca, bodljaje, tesnoba v prsih, močno srčno utripanje odpravi naravna »Franz Josefov« grenčica in zmanjša tudi naval krvi na možgane, oči, pljuča in srce. Zdravniška mnenja navajajo uprav presenetljive rezultate, ki so jih dosegli pri ljudeh, ki morajo mnogo sedeti, s »Franz Josefov« vodo. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Siamski dvojčici

Daisy in Violeta Hilton sta pred kratkim postali ameriški državljanki. Na sliki ju vidimo pri prisegi v državi Texas

Avtomobilska nezgoda skladatelja Ravela

Francoški skladatelj Ravel je doživel neljubo avtomobilsko nesrečo. Njegovo vozilo je te dni z vso silovitostjo zavozilo v občestno svetiljko. Ravel je bil pri tem ranjen na životu in čelu.

Temeljni kamen za spomenik žrtvam »R 101«

V Beauvaisu, kjer je zadel katastrofa angleški vodilni zrakoplov »R 101«, pri čemer se je smrtno ponesrečilo 54 oseb, so pred dnevi položili temeljni kamen za spomenik ponesrečencem. Na sliki vidimo angleškega poslanika v Parizu lorda Tyrella, ki udarja s kladivom po fundamentu, na katerem bo stal spomenik

Rešitev ponesrečenega letalca

Dva dneva so po evropskih in ameriških listih strašila poročila, da grozi pogin nemškemu letalcu Gronau-u, ki se je ponesrečil na poletu okoli sveta. Prijatelj in znanec pogumnega moža so trepetali v skrbi za njegovo življenje, dokler ni prišla iz Londona vest, da se je britski ladji »Karagula« posrečilo našti ponesrečenca v Bengalskem zalivu in rešiti Gronaua ter tri njegove sopotnike.

Gronau je bil v trenutku, ko je ladja dospela do njega, nepoškodovan in niti ne preveč izčrpan. Pojasnil je kapitanu rešilne ladje, da je preživel 13 divjih ur na morju. Skušal je večkrat startati, toda aparat je vselej odpovedal in ga je vrglo nazaj na morje. Slednjič je začela vibrati

voda v stroje in Gronau in njegovi tovariši so morali na svojo veliko žalost ugotoviti, da letalo polagoma tone. Z valov se ni moglo več dvigniti in radiotelegrafist je tedaj napel vse moči, da bi prikladal pomoč.

Letalo je ves čas pošiljalo SOS klice in naznanjalo svojo pozicijo, ki se je zaradi burnega morskega toka neprestano spreminjala. Slednjič se je pojavila na obzorju rešitev. »Karagula« je plula naravnost proti ponesrečencem in potegnila iz letala Gronaua in tri soletalce. Gronau je izjavil, da je njegov hidroplan tako močno poškodovan, da ni misliti na nadaljevanje njegovega poleta okoli sveta.

Gronau s tovariši na hidroplanu za polet okoli sveta

Skrunilci trupel v Tattarmossu

V Helsinkih, glavnem mestu Finske, se je zaključil te dni proces, ki je odkril naravnost strahotno brezno praznoverja. Obtoženih je bilo šest oseb iz kraja Tattarmossa in Malmija, da so izvršile celo vrsto izkorpav trupel na pokopališču in da so ta trupla pohabili. Tu ne gre za dejanja spolne perversnosti, kakor bi kdo mislil, temveč za dejanje naravnost nepojmljivega praznoverja.

Ozadje tega procesa je bilo sledeče: Pred kakšnimi petdesetimi leti je priznal baje neki roparski morilec pred svojim usmrčenjem, da je popil velik železen zaboj z mnogimi dragocenostmi in denarjem v neko »brezdanjco mlakužo« v Tattarmossu. Bajka o tem zakladu, ki je še živa med ondornim ljudstvom, je napotila skupino ljudi, ki se bavijo s »čarovništvom«, da so začeli iskati ta zaklad. Glava te skupine je neka Ida Vidénova, ki pripoveduje, da so ji duhovi sporočili, da more dobiti ta zaklad le tedaj, če popoti v mlakužo toliko in toliko različnih delov trupel. Zaklad se bo potem sam dvignil na površje. Vidénovi sta bila najbolj vneto pomočnika delavca Saari in hlapec Kallio, ki se izdajata isto tako za čarovnika in meniha, da gospodujeta duhovom. Kallio je pripovedoval tudi to, da mu je dana moč ozdravljati bolne. Tipi te vrste med finskim ljudstvom, ki tiči deloma še v najbolj črnem srednjeveškem babjeverstvu, niso nič redkega. Kakor v starih po-

ganskih časih veruje to ljudstvo še v duhove in čarovnike, ki jim pripisujejo neomejene moči.

Vidénova in njeni pomagači so se v polnočnih urah zbirali na pokopališču v Malmiju, odkopavali sveže mrljice ter jim rezali glave in druge ude, ki so jih potem metali v tattarmosko mlako. Pri tem so baje večkrat videli, kako se je zaklad dvigal na površino, a je nato vedno iznova izginil v globčino. Da so se pri teh grozotnih nočnih ekspedicijah posluževali »črnih bukev«, zarotilec in dr. pripomočkov čarovništva, se razume samo po sebi. Pred sodniki so pripovedovali tudi to, da so letošnjo spomlad s svojo magično močjo preprečili pohod lapovcev na Helsinke. Sploh so kazali, da so trdno prepričani o stvarnosti svojega početja in da verujejo neomajno v svoje domnevane skrivnostne sile. Ta prepričanost (ali čusevna manjvrednost, kakor jo imenuje razsodba) je bila tudi vzrok, da se je proces končal z razmeroma milimi kaznimi. Vidénovo so kot voditeljico in sotrudnico v 18 primerih skrutnive trupel obsodili na 2 leti ječe, Saarija radi 18 pohabitev trupel na 3 leta, Kallioja zaradi 13 skrutnive na 2 leti in pol. Četrti obtoženec, neki mladenič, je bil pogojno obsojen, dve ženski pa sta bili oproščeni. Po svetu je zbudil ta proces veliko senzacijo, saj je pokazal še enkrat, da se človeštvo 20. stoletja še davno ni osvobodilo mračnih in barbarskih vplivov srednjega veka.

Resslov spomenik na Dunaju

Kip pred dunajsko tehniko

Pomen solz

Ze Darwin je trdil, da rabijo solze za mazanje očesa in za odstranjevanje tujih teles iz njega. Angleški raziskovalec Treacher Collins je potrdil to mnenje. Ugotovljeno je n. pr., da se solze izločujejo zaradi nečistosti iz oči novorojencev že v času, ko še niso sposobni »duševno povzročene« jokati. Ta jok se pri detetih pojavi šele po nekoliko tednih. Tudi živali ne izločujejo solz zaradi kakšnega duševnega dražljaja — vsaj dokazano to še ni. Izločanje solz ima torej dvojno plat, po eni strani čista fiziološko, po drugi pa psihološko.

Torta za Herriota

Lyonski slaščičarji so hoteli pred nekaj dnevi presenetiti svojega župana, ki je sedaj tudi ministrski predsednik, z nenavadno torto. Spekli so ogromen posladek iz breskev, naložili torto na avtomobil in poslali vse skupaj z izbrano deputacijo v Pariz. Odposlanstvo se došlo ni vrnilo. Ko pa je prišlo domov, ni hotel noben njegov član povedati, kaj je dejal predsednik vlade. Vsi so bili redkobesedni in so se izmikaljali pojasnilom. Slednjič se je po indiskreciji razvedelo, da ima to molčanje svoj poseben vzrok. Odposlanci so se namreč ustavili v pariškem predmestju in zavili v krčmo, kjer jih je pijača zapeljala, da se niso mogli odtrgati od sode. Slednjič so se skobacali v avtomobil, ki pa se je že po nekaj sto metrov vožnje preokucnil v občestni larek, kjer je obležala tudi s toliko skrbnostjo spočena torta za Herriota.

Vodilni torpedi

Iz Ria de Janeira poročajo, da je zgradil ondodni inženier de Mendoca nov torpedi, ki predstavlja senzacijo svoje vrste. Ta torpedi ima svist, da se giblje ne le v smeri, kakor je bil izstreljen, ampak se da ravnati s pomočjo električnih valov. Akcijski radii torpeda znaša 80 km in če izstreljen ne doseže cilja, se vrže sam od sebe liki bumerang nazaj odkoder je prišel.

Drobne zanimivosti

Najnižje temperature na zemlji

Svedski polarni raziskovalec Sverdrup je izjavil, da je docela zgrešeno naziranje, da je Verhojansk najbolj mrzel kraj na svetu. V notranjosti Grönlanda so »očke« kjer doseže mrz 80 do 90 stopinj C pod ničlo. Wegenerjeva odprava je v anski zimi v teh krajih izmerila najnižjo temperaturo 65 stopinj pod ničlo.

Vulkanski pepel uničuje čebele

Veliki vulkanski izbruh v Andah pred nekoliko meseci kažejo še sedaj svoje kvarne posledice. Kakor poročajo iz ondodnih krajev, poginjajo čebele v množinah. Preiskava je dognala, da bo vzrok brzkone v tem, da so ostali v cvetih ostanki vulkanskega pepela in ti ostanki vsebujejo soli, ki jih čebele vsrkavajo z nektarjem in jih ne prenesejo. Na poti domov padajo na tla in poginjajo.

Muhasti milijonar

50 letni milijonar Montanari, ki živi v Bologni, je deponiral pri nekem brivcu 20.000 lir z željo, da bi si dale vse ženske ostrile lase. K brivcu je res prišlo kakšnih 100 žensk, ki so se poslužile milijonarjeve ugodnosti, potem pa je bilo glorie konec, kajti policija je izvedela za stvar in ustavila obrat.

Vojna na Gran Chaco

Iz Asunciona poročajo, da so paragvajski vojaški oddelki zavzeli utrdbo Ramirez in Yukra ter uničili bolivijski bataljon, nekaj nasprotnikov pa tudi ujeli.

Nove francoske podmornice

Francoško mornariško ministrstvo je naročilo dve podmornici tipa »Prométhée« po 1500 ton. V novembru bodo v Cherbourgu splovili podmornico »Glorieux«.

Največji most na svetu

Ameriška vlada je sklenila začetki z gradnjo mostu nad zalivom v San Franciscu. Gradnja se bo začela samo zato, da se nekoliko omili brezposelnost. Most bo dolg 7,2 km in bo torej najdaljši na svetu.

Nič več napitnine

Dunajski hotelirji, restavratirji in gostilničarji so sklenili odpraviti napitnino. Namestu miloščine, ki jo gosti dajejo nakarjem, se bo uvedel sistem višjega zaračunavanja v gotovem odstotku. Tudi kavarnarji so se pridružili tej pobudi, ki bo, kakor kaže, dokončno uredila vprašanje napitnine.

Električna igla proti smrčnom

Angleškemu patentnemu uradu v Londonu je bil nedavno prijavljen patent aparature proti smrčnanju. Nad posteljo smrčnega se obesi mikrofoni in če smrčanje preseže mero znosljivosti, začne smrčnega človeka pikati elektrina igla. Aparat deluje, dokler se zaspanec ne zdrami. Angleški listi sprašujejo, kdo bo tako bedast, da si bo nabavil takšno mučilo.

ANEKDOTA

Pri neki soareji v odlični angleški družbi igra mister Trench šah z mlado damo, ki obvlada igro zelo dobro. Mister Trench je že malce star in trepete v večni bojazni, da ga bo zadel mrtvoud. Sredi igre se mahoma dvigne, postane mrtvaško bled in pade nazaj v stol. Prestrašena družba se zbere okrog njega in ga vprašuje, kaj mu je. »Kaj sem že dolgo pričakoval, se je zgodilo«, odvrne Trench, »na desni strani me je zadel mrtvoud!« — »A kako, to je vendar nemogoče!« — »Res je, res«, pravi Trench, »vščipnil sem se v nogo in nisem ničesar čutil.« — »Se je tako, potem se ne bojte, se zasneje njegova protivnica pri šahovnici.« »Noga, ki ste jo vščipnili, je bila moja noga!«

Vsak dan ena

»Dovolite vprašanje: Kako naj vam počem lase, na desno ali na levo?«

Michel Zévaco:

166

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

»Pred vsem tega, da zahtevate od parlamentnega sodišča, da poveri regentstvo kraljici materi — brez vseh omejitev in pogojev, ki jih je kralj določil.«

»Ali ... To menda ne spada v področje tega sodišča.«

»Trebalo je ustvariti prvi primer, pa bo spadalo,« je hladno odvrnil Acquaviva.

»Prav, prav! Z dvema stotnjama francoske in švicarske garde in stotnijo svojih plemičev se upam doseči od teh gospodov vse, karkoli komu drago. Vem, kako je treba govoriti z njimi,« je porogljivo rekel d'Epemon in udaril po ročniku svojega meča.

Nato je dodal:

»Ko pride odločilni trenutek, se kraljica lahko zanese name.«

Trenutek ali dva so vsi trije molčali. Leonora se je milo smejala in gledala Acquavivo, ki je naposled z zlovesčo mimostjo izpregovoril:

»Trenutek je prišel, gospod.«

D'Epemon se je zdržal in prebledel kakor zid.

»Ali je mar kralj — ? ...« je zajecjal, a glas se mu je utrgal.

»Kralj, gospod vojvoda, je umrljiv kakor najponižnejši njegovih podložnikov,« je odvrnil Acquaviva.

Pomolčal je, nato pa nadaljeval:

»Prav ta trenutek se kralj odpravlja iz Louvra, brez spremstva, sam v svoji kočiji. Namenjen je k Sv. Germanu na Trati. Kaj vem

kdo je pozabil napojiti njegove konje ... ali jih je pa morda preveč napojil ... z močnimi pijačami ... res ne vem, kako je bilo.«

Vprašujoče se je ozrl na Leonoro.

»Mislim, da so dobili preveč piti,« je z drobnim nasmeškom pravila Galigajka.

»Da? ... Saj res, madame: bodite vi, ki ste sami pripravili ta dogodek, tako prijazni in pojasnite gospodu vojvodi, kaj se bo zgodilo.«

»Stvar je kaj preprosta,« je rekla Leonora, takisto mirna kakor menih. »Do mestnega obzidja bodo konji najbrže pridni. Onkraj obzidja se bo pa takoj pokazala razdraženost, povzročena po obilni pijači. Kočijaž bo preslab, da bi mogel krotiti svoje živali. Splašile se bodo in razbile kočijo ob prvi oviri — ako namreč ne planejo z njo v Seino, ki ima prav na tistem kraju dokaj visoke bregove.«

Jehan Hrabri se je vzravnal, tresoč se od jeze in ogorčenja, in zaškril z zobmi: »O drhal zločinska!«

V prvem trenutku je omahoval, ali ne bi planil noter in pri prič pokončal vojvode in menihi. Ta blaznost bi bila Jehana pogubila, kralja pa ne bi bila rešila. A njemu je bilo v tem trenutku samo to na umu, kako bi onemogočil morilski naklep. Na srečo ga je prešinila dobra misel:

»Kralj se odpravlja iz Louvra, konji bodo nekako do mestnega obzidja pridni ... Morda lahko pridem še za časa na lice mesta, da preprečim ta podli umor! Na pot!«

Komaj si je tako rekel, je že planil in jo kakor vihra udrl po stopnicah. Imel je dober spomin; zapomnil si je bil pot, po kateri je bil prišel. To je bila njegova sreča, zakaj drugače bi bil v obširnem dvorcu gotovo zašel. Okolnosti so bile pa take, da je utegnila biti vsaka zamujena sekunda usodna.

O tem, kaj mu je storiti, še ni imel jasnega pojma. Rekel si je

bil: »Na pot!« in se res takoj odpravil. A tekel ni več. Stopal je s tistimi dolgimi, prožnimi, trdnimi koraki, ki so bili njegova posebnost v vseh nevarnih okolnostih.

Kmalu je bil na dvorišču. Na Concinijeve opričnike ni več niti mislil. Takisto je bil pozabil, da je bil v tem trenutku vojvoda Epemonski nemara že ukazal, naj ga primejo. Mislil je samo na kralja — na Bertillina očeta!

Nekaj korakov od vrat so stali blizu gospodaričine kočije Roquetaill, Longval in Eynaus ter se smejali in šalili. Razjahlali so bili in so zdaj držali konje za povode.

Jehan Hrabri, ki je krenil naravnost proti vratom, je mahoma opazil vse to. Sredi neprestanega direndaja se ni nihče zmenil zanj. Rekli smo, da sam ni jasno vedel, kaj hoče. A pogled na opričnike in njihove konje mu je po bliskovito začrtal pot.

»Bogme,« si je dejal, »če streže Concini kralju po življenju, je le pravično, da ga njegovi konji pomagajo rešiti!«

Tako misleč se je mahoma obrnil proti trojici plemičev. Njegovo oko je večje obletelo konje. Roquetaill se mu je zdel najboljši. Ubral jo je naravnost proti njemu.

Trojica ga je nenadoma zagledala pred seboj, vsega naježenega in s plamenčastimi očmi. Osuplost nad njegovim nepričakovanim pojavljanjem jim je kar sapo zaprla. Jehan se je smehljaj, obenem je bil pa strašen kakor sama ledena groza.

»Potrebujem tega konja,« je rekel kratko. »Vzamem si ga!«

Tako govoreč je s trdim prijemom iztrgal Roquetaillu vajeti iz rok in ga pahnil, da je odletel nekaj korakov v stran.

»Hejo! Pes, razbojnik, rokovanjač!« je zatulil Roquetaill.

»Pekleni rokovanjač! Živ je! Tri sto satanov!« sta v en glas zarjavela Eynaus in Longval.

Kakor stekla sta se zapodila proti njemu.

Repertoarji

Drama

Začetek ob 20.

Sreda, 12.: Zločin in kazen. Red: Sreda.

Četrtek, 13.: Strast pod brest. Izven. Premijera.

Petek, 14.: zaprto.

Sobota, 15.: Roksi. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 16.: Celjski grofje. Izven. Znižane cene.

Opera

Začetek ob 20.

Sreda, 12.: Fra Diavolo. Red B.

Dramatizacija romana Zločin in kazen je imela v naši dramji zelo lep, resničen uspeh. Krasnopoljski je v svoji dramatizaciji ohranil vse lepote romana in posamezne prizore predstavljajo člani naše drame v resnici dovršene. Vse vloge z g. Kraljem na čelu, ki igra Razkolnikova, so izvrstno zasledene. V dramji nastopa skoro celotni dramski ansambel; režija je Kreftova. Pri predstavi sodeluje tudi ruski kvartet.

Fra Diavolo. Komična opera, ki je pred več kot 100 leti prišla prvič na oder v Parizu, je danes prav tako sveža, kakor je bila na premijeri. Njene sladke melodije so ostale prikupne in priljubljene, orkestracija je blesteča in jo poslušamo z vso naslado in veseljem. Dejanje samo pa je vezelabavno, polno komičnih zapletljajev.

Nova premijera ljubljanske drame bo Eugen O'Neillova igra v osmih slikah Strast pod brest v prevodu g. Frana Albrechta. Dejanje se vrši v letu 1860 na farmi v Novi Angliji. Zasedba posameznih vlog je naslednja: Efraim Cabot je g. Skrbnjak, njegove tri snove predstavlja g. Jerman, Potokar in Levar, Abbie Putnam je g. Nablocka. V ostalih vlogah nastopajo g. Rakarjeva, g. Gabrijelčičeva, g. Sanein, Plut, Murgelj, Planček, gđ. Slavčeva, gđ. Kukčeva, g. Frelich Lenšček in Breziger. Dramo je nastudiral režiser g. Bratko Kref. Inscenacija je g. Ulanjščeva.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Sreda, 12.: zaprto. (Gostovanje v Celju.)

Četrtek, 13. oktobra: Dve nevesti. Red B.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 12. ob 20.: Za narodov blagor. Gostovanje Narodnega gledališča v Mariboru.

Iz življenja na deželi

KOPRIVNIK V BOHINJU. Sokolsko društvo Koprivnik v Bohinju nam sporoča, da se otvorilo Sokolskega doma na Koprivniku 9. t. m. zaradi izredno slabega vremena ni mogla vršiti. Otvoritev se je preložila za nedoločen čas; najbrž pa bo meseca julija 1933.

KAMNIK. V nedeljo se je zbralo v kamniškem gasilnem domu prav lepo število delavstva iz smodnišnice, da prisostuje sestanku zaradi razgovora o ustanovitvi podružnice Narodno strokovne zveze. Poročal je tajnik NSZ g. Kravos, ki je v daljšem govoru orisal delavstvu potrebno strokovno organizacijo in ga seznanil z idejo NSZ. Nato sta govorila še narodni poslanec g. Cerer in g. Ravter, ki sta delavstvo opozarjala na res nujno potrebo organiziranja v svrhu uspešnejše socialne zaščite. Oba sta delavstvu priporočala pristop v vrste NSZ. Izvolil se je pripravljati odbor, ki je prevzel nalogo, ustanoviti podružnico NSZ.

Radio

Izveček iz programov

Sreda 12. oktobra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Otroški kotiček. — 18: Salonski kvintet. — 19: Ruščina. — 19.30: Literarna ura. — 20: Samospevi ge. Marije Assejeve. — 20.30: Prvi delavski koncertni večer. — 22: Čas, poročila, prenos iz Zvezde.

Četrtek 13. oktobra.

LJUBLJANA 12.30: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Italijanščina. — 19: Načelo gospodarstvenosti in rentabilnosti. — 19.30: Pogovor s poslušalci. — 20: Prenos z Dunaja. — 22.30: Čas, poročila. BEOGRAD 12.05: Radio-orkester. — 17: Lahka godba. — 20: Prenos simfoničnega koncerta z Dunaja. — 22.30: Lahka glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Ruski zbor in balalajke. — 20: Prenos z Dunaja. — 22: Prenos zvočnega filma. — PRAGA 19.15: Godba na pihala. — 20.30: Igra. — 22.20: Koncert na orgle. — BRNO 19.30: Prenos opere »Kostanac iz gledališča. — 22.20: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 18: Lahka glasba. — 20: Orkestralen koncert. — 21: Arije in pesmi. — 22.15: Plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Godalni kvartet. — 15.55: Petje in klavir. — 17: Komorna glasba. — 20.05: Beethovnov večer. — 22.15: Plesna glasba. — BERLIN 19.15: Lahka glasba. — 21.10: Orkestralen koncert. — 24: Koncert na orgle. — KÖNIGSBERG 19: Mozartove klavirske skladbe. — 20.05: Prenos opere »Carmen iz gledališča. — MCHLACKER 19.30: Lahka glasba. — 20.30: Pevski večer. — 21.30: Zbori z orkestrom. — BUDIMPEŠTA 17.30: Arije. — 20.15: Orkestralen koncert. — 21.45: Instrumentalna glasba. — 23: Ciganska godba. — RIM 17.30: Koncert orkestra. — 20.45: Simfoničen koncert.

VETERINARJA

mlajšega človeka, SPREJME renomiran zavod za proizvodnjo seruma. Pismene ponudbe poslati na oglašni zavod Jugoslovenske Rudolf Mosse a. d., Beograd, poštni pret. 409, pod šifro »232«. 12372

Double, modni športni šerjot
za fine obleke in suknje.
Velika izbira, ugodne cene.
R. MIKLAUC
»PRI SKOFI«
Ljubljana, Lingarjeva ulica — Metarska ulica — Pred škofijo.

Dame, pozor!

Najmodernejši aparat za trajno ondulacijo na dva sistema je prispel! Dama si na poljuben sistem izbere izdelavo ondulacije, s prvovrstno postrežbo in dunajsko solo, po znižani ceni.

Damski salon Polane

Kopitarjeva ulica 1 12406

Pisarniško moč

z znanjem strojepisja SPREJME takoj veleindustrija. Ponudbe na oglašni oddelek »Jutra« pod šifro »MOČ«. 12393

PRODAM

staroznano in dobrodocho gostilno na križišču cest, poleg obratujočega rudnika, z lepim poslopjem ter cca. 19 oralo posestev. — Informacije daje Djuro Ogrizek, — Cesta na Grad 48, Celje. 12366

Za vedno naju je danes po dolgi in mučni bolezni zapustil nad vse ljubljani soprog oziroma oče, gospod

LORBOK IVAN
obratovodja Meščanske korporacije v Kamniku

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 13. oktobra ob 2. uri popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana — Kamnik, dne 11. oktobra 1932. 12392

Tilka Lorbek, soproga Milena, hči

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

VELIKA NARODNA RAZSTAVA

je ODPRTA v Jakopičevem paviljonu (Tivolj). Stotine ljudi prihaja obdivovat UMETNOST NASEGA NARODA. — Razstava je za odrasle in za mladino interesantna in poučna. 11914

Vstopnina 2 Din. Odprta je od 8. do 13. in od 14. do 21. Privkrat se nudi prilika, da tisti, ki ne morejo posetiti podnevi razstave, jim je omogočeno zvečer, ker je paviljon izredno osvetljen!

Zahvala

Vsem, ki so nam ob težki izgubi naše nenadomestljive, nepozabne soproge, mamice itd., gospe

Matilde Rožman

stali ob strani in nas tolažili, vsem, ki so nam na kakršenkoli način izrekli sožalje, se najiskrenee zahvaljujemo.

Posebna hvala č. g. duh. svet. Vekoslavu Čilemšku, župniku poljčanskemu, pevskega zboru in godbi žel. glasbenega društva »Drava« za v srce segajoče žalostinke, vsem darovalcem vencev in cvetja ter končno vsem onim, ki so od blizu in daleč prihiteli, da sprejmo blago pokojnico na njeni zadnji poti.

Maribor, dne 11. oktobra 1932. 12404

žalujoči ostali.

Trgovinska oprava

in razni inventar za špecerijo zaradi preuredbe poceni NA PRODAJ.

Ogled in podrobne informacije v trgovini Karol Planinšek, Dunajska cesta št. 20 (špecerijski oddelek). 12395

Lepa pridobitev za gospodinje iz Gradišča in okolice

je vsekakor novo otvorjena trgovina s špecerijskim, kolonijalnim blagom in delikatesami

Gradišče št. 4

S. MIRTIC

Gradišče št. 4

V RENOIRANI DR. LUCKMANNOVI PALAČI

Mi vemo, da posebno prvi vtis prav mnogo pomeni, zato smo se bogato založili z izbornim blagom le najodličnejših in popolnoma konkurenčnih dobaviteljev. Zato kupite pri nas res zelo dobro in zelo poceni!

Razpis

Direkcija državne železare u Varešu nabaviče direktno pogodbom na dan 26. oktobra 1932

150 pari cipela sa drvenim djonom

Uslovi se mogu dobiti kod Direkcije železare Vareš za vrijeme uredovnih sati.

Iz kancelarije Direkcije državne železare u Varešu, broj 10.623/EM 1932. 12378

Zahvala

za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom prehitre izgube našega nepozabljenega očeta, tasta, deda ter praded, gospoda

Franca Kladoška

Zlasti toplo zahvalo izrekamo g. dr. Hudalistu, preč. duhovščini in vsem onim, ki so ga spremenili na njegovi zadnji poti.

Brežice — Wien — Šoštanj, dne 10. oktobra 1932. 12387

Rodbine: Kladošek, Kocbek — Czelec

LJUDSKI SAMOPOMOČI

v Mariboru

izrekam iskreno zahvalo za takojšnje in kulantno izplačilo pripadajoče podpore po smrti gospe Hrovat Ane ter pripočam to eminentno socialno ustanovo vsakomur.

Trbovlje, dne 7. oktobra 1932. 12386

ANDREJ KUKENBERG.

Zahvala

Vsem, ki so spremenili k večnemu počitku našo prerano umrlo, dobro soprogo in mamico, gospe

Rožo Žbogar

roj. Celič

soprogo narednika vodnika v pokoju

izrekamo tem potom iskreno zahvalo.

Prisrčna zahvala gg. zdravnikom in častitim seštram za postrežbo za časa njene bolezni, posebno pa g. tovarnarju Polniku, ki je radevolje prepeljal našo obolelo mamico domov, in vsem onim, ki so darovali cvetje, ter vsem, ki so nas tolažili ter nam izkazali svoje sočutje. 12403

Ljubljana, dne 11. oktobra 1932.

žalujoči ostali

Gleich

KRALJ CIRKUSOV

z ogromnim osebjem največjega cirkusa na svetu se ustavi na potovanju iz Bruslja na vzhod za par dni tudi na kratko gostovanje V LJUBLJANI.

Prinaša: najlepši, največji, najboljši cirkus. Ne more 100 ali 500, ne 1000 ljudi in živali, temveč tudi mase artistov in delavcev, a njegova menežarija je prava Noetova barka. V ogromni areni v premeru 62 metrov moremo videti v roku 3 in pol ure najlepše in najsenzacionalnejše predstave.

Potrebuje: dnevno velikanske količine mesa, ovsa, sena, slame, kosti, kruha, zelenjadi, konjskega mesa, olja, bencina itd. in išče za svoje osebje več kot 100 nameščenih oseb.

Trgovci! Gleich vam prinaša denarja. Prosimo vas, da mu stavite nujne ponudbe na upravo cirkusa, Ljubljana.

Dokazuje,

da zasluži sloves, ki gre pred njim. To potrjuje z deli in se ne poslužuje hvalisave, kričeče reklame. V Neaplu, Rimu, Barceloni, Marseju, Parizu, Bruslju, Antwerpnu, Rotterdamu, Amsterdamu, Luksemburgu, Stuttgartu, Kölnu, Breslavi, Pragi itd. je dokazal, da v polni meri zasluži naslov »Kralja cirkusov« z edinstvenostjo svojih predstav, kolosalnim obsegom sotoarskega mesta, ki se kotlari na tisočih kolesih, naposled z onim edinstvenim izpopolnjevanjem, ki je iz ničesar z jekleno energijo in voljo v dobri 12 let ustanovil največji cirkus. Dvanajst tisoč ljudi ima prostora v ogromnem cirkusnem sotoru, v katerem so samo sedeži za ljudskimi cenami.

Prva predstava v Ljubljani bo v ponedeljek 17. oktobra ob 8. zvečer.

